

Thai PBS

หัวข้อและการเขียนข่าวออนไลน์ **WAY #3**

จักรกฤษ เพิ่มพูล

Thai PBS WAY # 3

หัวข้อและการเขียนข่าวออนไลน์

Headline & Writing for Online Media

Thai PBS WAY # 3

หัวข่าวและการเขียนข่าวออนไลน์

ISBN ๙๗๘-๖๑๖-๗๗๓๗-๓๖-๒

พิมพ์ครั้งที่ ๑

วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๕

จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม

ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง
รองศาสตราจารย์ ดร.วิลาสินี พิพิธกุล

ผู้เขียนและบรรณาธิการ

จักร์กฤษ เพิ่มพูล

ออกแบบปก

กฤตพร เพ็ชรน้ำเขียว

ประสานการผลิต

ฝ่ายพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สำนักทรัพยากรมนุษย์ ไทยพีบีเอส

ลิขสิทธิ์โดย

องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย

ที่อยู่ อาคารสำนักงานใหญ่ เลขที่ ๑๔๕ ถนนวิภาวดีรังสิต

แขวงตลาดบางเขน เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

โทรศัพท์ ๐-๒๗๙๐-๒๐๐๐ เว็บไซต์ www.thaipbs.or.th

พิมพ์ที่ บริษัท ชัคเซสพับลิเคชั่น จำกัด

ที่อยู่ ๓๔ ซอยลาซาล ๒๒ ถนนสุขุมวิท ๑๐๕

แขวงบางนา เขตบางนา กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๖๐

โทรศัพท์ ๐๘๙-๗๗๗-๔๐๖๗, ๐๘๑-๗๕๕-๐๙๖๙

คำนิยม

ใบปลิว โปสเตอร์ แผ่นผ้า วิทยุ โทรทัศน์ เป็นสื่อเก่าที่ผมและหลายคน
คุ้นเคย

ด้วยเทคโนโลยีการสื่อสารในระบบดิจิทัลที่ก้าวหน้า เปลี่ยนแปลงอย่าง
รวดเร็ว ทุกคนสามารถเป็นสื่อมวลชนได้ด้วยตัวเอง

อะไรคือความจริง อะไรคือความลวง และอะไรคือความเท็จ

**จะเขียนข่าว จะโปรยหัวข่าว จะพาดหัวข่าว อย่างไรจึงดึงดูดให้คน
ติดตามอ่าน**

ขณะเดียวกันต้องไม่บิดเบือนความจริง ไม่บกพร่องและไม่ตั้งใจ
สร้างข่าวเท็จ วาทกรรมที่สร้างความเกลียดชัง ละเมิดลิขสิทธิ์ ผิดจริยธรรม
จะหลีกเลี่ยงอย่างไรเพื่อไม่สร้างความเสียหายให้แก่สังคม

**เพราะหนึ่งภาพแทนคำพูดนับพันคำ หนึ่งภาพสะท้อนล้าน
ความหมาย การถ่ายทอดสดการเลือกภาพ ประกอบคำบรรยายอย่างไร
จึงสะท้อนความจริงที่สร้างสรรค์**

เหล่านี้คือสิ่งสำคัญที่น่าเป็นห่วง หนังสือเล่มนี้ได้พยายามตอบคำถาม
ให้แนวทางสำหรับทุกคนที่ปัจจุบันสามารถเป็นสื่อได้ จึงเป็นสิ่งที่น่าชื่นชม
ที่บรรณาธิการและผู้เขียนมี เจตนาดี มีความแน่วแน่ อดสูห์จัดทำหนังสือ
เล่มนี้เพื่อประโยชน์กับวงการสื่อมวลชนและสังคมของเรา

คนทำสื่อทุกคนของไทยพีบีเอสที่เป็นสื่อสาธารณะจึงควรอ่าน
สื่อมวลชนสำนักอื่นๆ และสถาบันการศึกษา ควรต้องอ่าน ประชาชน
คนทำสื่อออนไลน์ ยิ่งต้องอ่าน

รองศาสตราจารย์ ดร.เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง
ประธานกรรมการนโยบายไทยพีบีเอส

คำนิยม

เมื่อได้อ่าน Thai PBS Way เล่ม ๓ นี้ ข้าพเจ้ามั่นใจที่จะบอกว่านี่คือคู่มือที่รวบรวมเอาความรู้ คำตอบ คำเตือน ที่คนทำข่าวออนไลน์ และสื่อที่มุ่งไปสู่ Online First ต้องมีไว้อ้างอิง

เนื้อหาในคู่มือเล่มนี้ ครอบคลุมประเด็นหลัก ทั้งด้านหัวข้อออนไลน์ ภาพข่าว ปกข่าว และเนื้อข่าวออนไลน์ที่ดี รวมไปถึงจนถึงปรากฏการณ์ด้านลบของข่าวออนไลน์ที่แพร่กระจายได้รวดเร็วกว่าข่าวในรูปแบบดั้งเดิม ซึ่งในคู่มือนี้ใช้คำว่า “**ไวรัลสารศาสตร์**” เช่น ข่าวปลอม ข่าวลวง ข่าวผิดพลาด หรือข่าวที่สร้างวาทกรรมแห่งความเกลียดชัง เป็นต้น จึงถือได้ว่าเป็นคู่มือที่ให้ทั้งแนวปฏิบัติและหลักจริยธรรมในการรายงานข่าวออนไลน์ที่ครบถ้วน

ไทยพีบีเอส ในฐานะองค์กรสื่อสารสาธารณะของประเทศไทย คาดหวังให้คู่มือ Thai PBS Way ที่จัดทำเผยแพร่ออกมาทั้งสามเล่มแล้วนี้ ทำหน้าที่เสริมความเข้มแข็งและต่อยอดด้านศักยภาพให้แก่ผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อ ซึ่งไม่เพียงแต่เพื่อใช้กันภายในไทยพีบีเอสเท่านั้น แต่หวังให้ได้แพร่หลายไปยังเพื่อนสื่ออื่นๆ รวมทั้งสถาบันการศึกษาด้านวารสารศาสตร์ด้วย

ขอขอบคุณ คุณจักร์กฤษ เพิ่มพูล บรรณาธิการคู่มือ Thai PBS Way ที่นำเอาความรู้และประสบการณ์ในฐานะสื่ออาวุโสผู้ก้าวผ่านการเปลี่ยนผ่านของภูมิทัศน์สื่อด้านข่าวสารมาเผยแพร่ในคู่มือนี้ และในฐานะกรรมการนโยบายของไทยพีบีเอสที่มองเห็นความท้าทายของจริยธรรมวิชาชีพสื่อมาโดยตลอด และขอขอบคุณทีมงานทุกคนที่ได้ร่วมแบ่งปันความรู้ไว้ในคู่มือเล่มนี้

ขอขอบคุณล่วงหน้าต่อผู้ที่ได้ใช้คู่มือนี้เป็นหลักอ้างอิง เพราะนั่นคือหลักประกันว่า ประชาชนจะได้รับข่าวสารจากสื่อออนไลน์ที่รวดเร็ว สร้างสรรค์ และมีคุณภาพ

รองศาสตราจารย์ ดร.วิลาสินี พิพิธกุล
ผู้อำนวยการไทยพีบีเอส

บทนำ

พระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะ แห่งประเทศไทย พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๖ กำหนดวัตถุประสงค์สำคัญของ องค์การข้อหนึ่งไว้ว่า ให้ผลิตรายการทางด้านข่าวสาร สารประโยชน์ ทางด้านการศึกษา และสาระบันเทิง ที่มีสัดส่วนอย่างเหมาะสมและมี คุณภาพสูง

ดังนั้น นอกจากการบริการข่าวสารที่เที่ยงตรง รอบด้านสมดุล และ เชื่อตรงต่อจรรยาบรรณ ตามที่กำหนดไว้เป็นหมุดหมายขององค์การนี้แล้ว ไทยพีบีเอส ยังต้องผลิตงานที่มีคุณภาพในมาตรฐานซึ่งเป็นที่ยอมรับ อันสะท้อนถึงความเป็นมืออาชีพในงานการด้านสื่อสารมวลชนด้วย

เมื่อเริ่มต้น ภารกิจของไทยพีบีเอส คือ สถานีโทรทัศน์ ซึ่งถือเป็น ส่วนหนึ่งของสถาบันสื่อสารณะ กฎหมายไทยพีบีเอส กำหนดให้องค์การ มีบทบาทหน้าที่หลักดังกล่าว อีกทั้งเผยแพร่ข่าวและรายการในระบบอื่น หรือเทคโนโลยีทันสมัยอื่น

ระบบอื่นหรือเทคโนโลยีทันสมัยอื่นในการสื่อสาร ซึ่งเปลี่ยนไปตาม ภูมิทัศน์สื่อ คือการสื่อสารผ่านช่องทางออนไลน์ กล่าวเฉพาะ การสื่อข่าวและเขียนข่าว มีลักษณะพิเศษแตกต่างจากการสื่อข่าวและ การเขียนข่าวในยุคสื่อดั้งเดิม เป็นองค์ความรู้ใหม่ที่ต้องมีความรู้ ความเข้าใจ อีกทั้งมีทักษะในการเขียนที่สอดคล้องกับพฤติกรรมของ ผู้รับสารในกลุ่มออนไลน์

แม้กฎหมายจะกำหนดหน้าที่สำคัญให้ ไทยพีบีเอสเป็นองค์การสื่อ ด้านวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ แต่ทักษะในการให้หัวข่าว (Headline) รวมทั้งการเขียนข่าว ในแบบสื่อดั้งเดิม ก็กลับมามี ความสำคัญอีกครั้ง Thai PBS WAY เล่ม ๓ ว่าด้วยการให้หัวข่าวและ

เขียนข่าวออนไลน์ จึงเป็นส่วนหนึ่งในแนวทางการให้หัวข้อและการเขียนข่าว ซึ่งมีลักษณะเฉพาะแตกต่างจากการให้หัวข้อและการเขียนข่าวโดยทั่วไป

โดยเฉพาะพัฒนาการของห้องข่าว (Newsroom) สู่การบริหารจัดการข่าวในรูปแบบของคอนเวอร์เจนซ์ (Convergence Newsroom) คือ การปรับกระบวนการผลิตเนื้อหา การเพิ่มทักษะของผู้ปฏิบัติงาน รองรับการใช้สื่อในแพลตฟอร์มออนไลน์

ประการสำคัญ หลักการ ทฤษฎี องค์ความรู้ที่เกี่ยวกับการให้หัวข้อและการเขียนข่าวออนไลน์ ยังไม่ปรากฏว่ามีการเรียนการสอน มีหลักสูตรในสถาบันการศึกษาด้านนิเทศศาสตร์ วารสารศาสตร์ การสร้างองค์ความรู้ใหม่ในเรื่องนี้ จึงไม่เพียงเป็นประโยชน์ต่อการทำงานของฝ่ายข่าว รายการ และทุกหน่วยงานที่ผลิตเนื้อหาบนพื้นที่สื่อใหม่ของไทยพีบีเอสเท่านั้น หากจะยังประโยชน์ให้กับนักศึกษาด้านนิเทศศาสตร์ วารสารศาสตร์ ตลอดจนเพื่อนสื่อมวลชนทั่วไปอันเป็นภารกิจส่วนหนึ่งในการบริการสาธารณะของไทยพีบีเอสด้วย

ขอบคุณเพื่อนพนักงาน Thai PBS ที่ให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำจนหนังสือเล่มนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ขอขอบคุณ ท่านรองศาสตราจารย์ มาลี บุญศิริพันธ์ อดีตประธานคณะกรรมการนโยบายไทยพีบีเอส ที่กรุณาอ่านต้นฉบับ อีกทั้งให้คำชี้แนะ ที่เป็นประโยชน์และทำให้นเนื้อหาของคู่มือเล่มนี้ ครบถ้วน สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์วัฒน์ ภูวทิศ แห่งคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ สำหรับข้อมูลความเห็นทางวิชาการ ที่ช่วยให้หนังสือเล่มนี้ มีความรอบด้านยิ่งขึ้น ทั้งในแง่วิชาชีพและวิชาการ

ผมหวังว่า Thai PBS WAY เล่ม ๓ ต่อเนื่อง จากเล่ม ๑ กฎหมาย
ในงานข่าวและรายการ เล่ม ๒ ว่าด้วยจริยธรรมสื่อคอนเวอร์เจนซ์
และเล่มนี้ ซึ่งเป็นองค์ความรู้ในด้านการปฏิบัติงาน ในส่วนที่เกี่ยวข้อง
กับสื่อออนไลน์ที่ประกอบทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ จะเป็นประโยชน์
ต่อเพื่อนพนักงาน อีกทั้งเพื่อนร่วมวิชาชีพในการพัฒนาคุณภาพงาน
เพื่อสร้างความเชื่อถือและไว้วางใจให้กับผู้บริโภคข่าวสารต่อไป

จักร์กฤษ เพิ่มพูล

สารบัญ

คำนิยม

บทนำ

บทที่ ๑	หัวข้อออนไลน์	๒๐
	- ความหมายของหัวข้อ	๒๓
บทที่ ๒	รูปแบบของหัวข้อออนไลน์	๒๘
	- ปกข่าว	๓๐
	- โปสเตอร์ข่าว	๔๔
	- อัลบั้มภาพ	๕๓
	- หัวข่าวและประเด็นข่าว	๖๐
	- ประเภทของหัวข้อ	๖๒
	- องค์ประกอบในหัวข้อ	๖๔
	- การใช้คำในหัวข้อ	๖๕
	- การเขียนหัวข้อและประเด็นข่าว	๖๗
บทที่ ๓	ภาพและองค์ประกอบศิลป์	๗๒
	- ประเภทของภาพในสื่อออนไลน์	๗๖
	- คุณลักษณะของภาพที่ดี	๗๙
	- แนวคิดในการออกแบบปกข่าว	๘๔
บทที่ ๔	การเขียนและรายงานข่าวออนไลน์	๑๐๐
	- องค์ประกอบโครงสร้างข่าวออนไลน์	๑๐๑
	- การเขียนความนำข่าว	๑๐๑
	- การเขียนเนื้อข่าว	๑๐๖
	- การลำดับเนื้อหาข่าว	๑๐๗
	- รูปแบบการเขียนข่าว	๑๑๐
	- ลักษณะของเนื้อหาข่าวออนไลน์ที่ดี	๑๑๔
	- ภาษาข่าวออนไลน์	๑๑๕

- ข่าวออนไลน์ที่น่าอ่าน ๑๑๖
- การรายงานข่าวออนไลน์ ๑๑๗
- คุณลักษณะเฉพาะข่าวออนไลน์ ๑๑๘

บทที่ ๕	จริยธรรมสื่อออนไลน์	๑๒๒
	- หัวข่าวกับปัญหาการละเมิดจริยธรรม	๑๒๔
	- หัวข่าวลวง (Clickbait)	๑๒๖
	- ข่าวปลอม เฟกนิวส์ (Fake News)	๑๒๘
	ไวรัสวารสารศาสตร์	
	- Hate Speech วาทกรรมสร้างความเกลียดชัง	๑๓๑
	- ระวังล้าเส้น ถ่ายทอดสดเหตุการณ์ Live	๑๔๕
	- ละเมิดลิขสิทธิ์ ผิดจริยธรรม	๑๔๗
	- ข้อมูลบริหารสิทธิ	๑๔๘
	การละเมิดสิทธิในสื่อออนไลน์ที่มีโทษหนักขึ้น	
	- ข่าวมีลิขสิทธิ์	๑๕๑
	- การละเมิดลิขสิทธิ์ถึงขั้น กสทช.ถอนใบอนุญาต	๑๕๓

บทที่

๑

หัวข้อออนไลน์

ภูมิทัศน์สื่อ (Media Landscape) ที่เปลี่ยนไป ส่งผลให้ช่องทางการสื่อสาร จากสื่อดั้งเดิม (Traditional Media) คือสื่อมวลชนที่มีมาแต่ดั้งเดิม เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุกระจายเสียง สื่อโทรทัศน์ เปลี่ยนแปลงไปกลายเป็นสื่อใหม่หรือสื่อดิจิทัล ที่ใช้ช่องทางสื่อออนไลน์ (Online Media) เป็นหลัก

ในอนาคต หรือที่อาจเห็นแนวโน้มอยู่แล้วในปัจจุบัน คือ สื่อออนไลน์ จะเป็น “สื่อกระแสหลัก” (Mainstream Media) ซึ่งเรียกร่องทักษะในการผลิตเนื้อหาออนไลน์มากขึ้น

กระแส Media Disruption คือบทบาทของเทคโนโลยีสมัยใหม่ เร่งให้สื่อจำเป็นต้องเปลี่ยนแนวคิด เปลี่ยนวิธีการทำงานใหม่ เช่นที่กล่าวกันว่า “ไม่ปรับก็พับฐาน”

ทักษะในการผลิตเนื้อหาข่าวออนไลน์ มีความจำเป็นอย่างยิ่ง สำหรับสื่อยุคใหม่ ซึ่งผู้ผลิตเนื้อหาต้องเข้าใจธรรมชาติ พฤติกรรมการรับสารของผู้รับสารในช่องทางสื่อออนไลน์ เพื่อผลิตเนื้อหาให้ตรงกับความต้องการ ในขณะที่การผลิตเนื้อหาข่าวส่วนใหญ่ในปัจจุบัน ยังอิง

อยู่กับโครงสร้างการเขียนข่าวแบบเดิม การให้หัวข้อที่ไม่แตกต่างไปจาก
สื่อดั้งเดิม ไม่ได้ปรับเปลี่ยนหรือคำนึงถึงพฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลง
ไปมากนัก

**รวมทั้งหลักสูตรการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษา ที่การสอน
ข่าวออนไลน์ส่วนใหญ่ ยังเป็นการฝึกปฏิบัติกับผู้ประกอบวิชาชีพเพียง
ไม่กี่ชั่วโมง ไม่ได้มีหลักคิด ทฤษฎี รวมทั้งกรณีศึกษา เพื่อเป็นแนวทาง
ในการเขียนข่าว และให้หัวข้อออนไลน์ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง**

พฤติกรรมผู้บริโภคข่าวสารที่เปลี่ยนแปลงไปตามภูมิทัศน์สื่อ
เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ห้องข่าว (Newsroom) ต้องขยายช่องทางสื่อสาร
ไปสู่ดิจิทัล ซึ่งสืบเนื่องมาจากการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลในการสื่อสาร
ทำให้ผู้บริโภค สามารถใช้สมาร์ตโฟนในการเข้าถึงข่าวสารได้ง่าย รวดเร็ว
และตลอดเวลาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย อีกทั้งยังเกิดการแบ่งปันข่าวระหว่าง
กันในเครือข่ายสังคมออนไลน์ จนเกิดความคึกคักในการบริโภคข่าว

ดังนั้นหาก ต้องการเข้าถึงผู้บริโภค ห้องข่าวและผู้สื่อข่าวก็ต้องติดตาม
เพื่อให้บริการในทุกช่องทางด้วยเช่นกัน ในแง่ของการจัดการบริหาร
ห้องข่าว ก็มีความเปลี่ยนแปลงเพื่อตอบโจทย์การบริหารองค์กรสื่อในยุค
การหลอมรวมสื่อวารสารศาสตร์ด้วย

คำตอบจึงไม่เพียงขยายช่องทางไปสู่ดิจิทัล หากเมื่อกระบวนการ
พัฒนาห้องข่าว ไปสู่รูปแบบกองบรรณาธิการคอนเวอร์เจนซ์ (Convergence
Newsroom) กองบรรณาธิการจำเป็นต้องหลอมรวมกระบวนการทำงาน
(Production Convergence) ให้สามารถผลิตเนื้อหาได้ในทุกแพลตฟอร์ม
ด้วยความเข้าใจในพฤติกรรมผู้บริโภคของกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกัน

โดยเฉพาะหากองค์กรใด มีหน่วยผลิตเนื้อหาออนไลน์หลายหน่วย จำเป็นต้องบูรณาการทุกหน่วยการผลิตเข้าด้วยกันเพื่อคุณภาพของเนื้อหา และลดความซ้ำซ้อน

พฤติกรรมผู้บริโภคเปลี่ยนแปลงไป ประกอบกับโครงสร้างประชากรที่เปลี่ยนแปลง กลุ่มผู้รับสารกลุ่มใหญ่ เปลี่ยนเป็นคนใน Generation Y และ Generation Z ซึ่งเสพสื่อผ่านช่องทางออนไลน์เป็นหลัก ทักษะในการสื่อข่าว เขียนข่าว การให้หัวข่าวออนไลน์ ความรู้ความเข้าใจในกระบวนการทำงาน จึงเป็นทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่ง

ไม่ว่าจะเป็นสื่อประเภทใดในการเขียนข่าวต้องมี “**หัวข่าว**” เสมอ เพราะหัวข่าว เปรียบเสมือนประตูเปิดไปสู่เนื้อหาข่าวนั้นๆ ข่าวจะได้รับความสนใจมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับหัวข่าว ซึ่งจำเป็นต้องใช้ทักษะและประสบการณ์ในงานข่าว อีกทั้งการเลือกใช้คำที่มีนัยสำคัญแตกต่างจากวรรณกรรมประเภทอื่นๆ

โดยเฉพาะ “**หัวข่าว**” อาจมีความเข้าใจว่า คือ “**พาดหัวข่าว**” เช่นเดียวกับสื่อหนังสือพิมพ์ แต่ในความเป็นจริง หัวข่าวออนไลน์ในสื่อออนไลน์ และการพาดหัวข่าวในหนังสือพิมพ์ มีนัยสำคัญที่ต่างกัน มีวิธีคิดวิธีทำงานแตกต่างกัน โดยเฉพาะหัวข่าวออนไลน์ ต้องการทักษะในการทำงานมากกว่า พนักงานจัดหน้าและให้หัวข่าว (Sub-Editor) ในสื่อหนังสือพิมพ์

ความหมายของหัวข้อ

หัวข้อ (Headline News) เป็นส่วนหนึ่งขององค์ประกอบข่าว หมายถึงประเด็นหรือใจความสำคัญของข่าว ทำหน้าที่สรุป แนะนำ เรื่อง ก่อนที่จะอ่านเนื้อหาข่าว หรือเพื่อการติดตามดูและฟังข่าวนั้น ในขณะเดียวกันก็ต้องให้ความรู้ ความเข้าใจกับผู้รับสารว่า หัวข้อทำหน้าที่บอกประเด็นหรือใจความสำคัญของข่าวนั้นเท่านั้น หัวข้ออาจไม่ได้บอกเนื้อหาทั้งหมด ซึ่งอาจจะต้องตีความหรืออ่านเนื้อหาข่าว ประกอบด้วย

การใช้หัวข้อใน กรณีสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสารข่าว จะใช้ตัวอักษรที่มีขนาดใหญ่กว่าปกติ เพื่อสร้างความสนใจ แต่อาจจะไม่ต้องคำนึงถึง องค์ประกอบศิลป์ (Composition) มากนัก

องค์ประกอบศิลป์ คือการประยุกต์ ดัดแปลง สร้างสรรค์ จัดวาง รูปร่าง รูปทรงเข้าด้วยกัน ในกรณีหัวข้อออนไลน์ คือการใช้ภาพประกอบกับตัวอักษร ซึ่งต้องคำนึงถึงพื้นที่ว่าง (White Space) ความสมดุลของภาพ (Balance) การเน้นหรือจุดเด่นของภาพ (Emphasis) รวมทั้งความกลมกลืน (Harmony) ผู้ที่ให้หัวข้อออนไลน์ จึงจำเป็นต้องมีทักษะและมุมมองด้านศิลปะด้วย ในส่วนนี้ความโดยละเอียดจะกล่าวต่อไปในบทที่ ๓ ว่าด้วยภาพและองค์ประกอบศิลป์

แม้ยุคสมัยจะเปลี่ยนไป หัวข่าวในสื่อประเภทหนังสือพิมพ์ ก็ยังคงมีความเชื่อมโยงถึงสื่อวิทยุโทรทัศน์ รวมทั้งสื่อออนไลน์ด้วยที่ต่างไปก็คือ อาจไม่จำเป็นต้องใช้ตัวอักษรขนาดใหญ่เพื่อสร้างความสนใจ ยกเว้นโปสเตอร์ข่าว และการพาดหัวข่าวในแบบหนังสือพิมพ์ในสื่อโทรทัศน์ บางช่อง เช่น ไทยรัฐทีวี เป็นการพัฒนารูปแบบการให้หัวข่าว โดยใช้แบบตัวอักษรหรือฟอนต์เช่นเดียวกับที่ใช้ในหนังสือพิมพ์ มาพาดหัวข่าวบนหน้าจอโทรทัศน์ประกอบระหว่างรายการข่าวด้วย

หัวข่าวทำหน้าที่บอกความสำคัญของข่าว ใช้ถ้อยคำที่มีน้ำหนักสั้น กระชับ ก่อนเข้าสู่เนื้อหาข่าว กรณีที่เป็นสื่อวิทยุและโทรทัศน์ เลือกใช้คำที่สั้น กระชับ ชัดเจน ในการพาดหัวข่าว กรณีสื่อออนไลน์ ก็เช่นเดียวกัน

หัวข่าวเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างข่าว (News Story Structure) ที่ประกอบด้วย หัวข่าว (Headline) ความนำข่าว (Leads) ส่วนเชื่อมความนำข่าวกับเนื้อเรื่อง (Neck) และเนื้อเรื่องหรือเนื้อหาข่าว (Body) ซึ่งจะกล่าวต่อไปในส่วนของ การเขียนข่าวออนไลน์ บทที่ ๔

การกำหนดหัวข่าวและการการเขียนข่าวออนไลน์ โดยพื้นฐานจำเป็นจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่อง “**ประเด็นข่าว**” ก่อน ประเด็นข่าวจะทำให้เข้าใจเนื้อหาสำคัญของข่าว ซึ่งจะเป็นแนวทางในการเลือกใช้คำ ในกรณีพาดหัวข่าว หรือการจัดลำดับความสำคัญของเนื้อหาในการเขียนข่าว ในขณะเดียวกัน พาดหัวข่าวในสื่อออนไลน์ อาจเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลาในประเด็นที่เปลี่ยนไปตามสถานการณ์ เนื่องจากไม่มีข้อจำกัดในเรื่องเวลา

หัวข่าวออนไลน์ จะอยู่บนรูปแบบของ ปกข่าว โปสเตอร์ข่าว อัลบั้มภาพ และอาจมีความหมายถึงการให้หัวข่าวหรือหัวเรื่องในลักษณะอื่นๆ เช่น โปสเตอร์สารคดีด้วย

เรื่องของหัวข่าวในสื่อออนไลน์ ยังถูกใช้เป็นเครื่องมือในการนำไปสู่เนื้อหาที่ไม่ได้สะท้อนข้อเท็จจริงของข่าว หากเป็นหัวข่าวที่เรียกว่าคลิกเบต (Clickbait) เป็นหัวข่าวลวงที่มุ่งเน้นสร้างผลประโยชน์จากการโฆษณามากกว่าการนำเสนอข้อเท็จจริง และอาจด้วยคลิกเบตนี้เองที่แยกแยะระหว่างสื่อวิชาชีพ กับผู้ที่เป็นเพียงใช้เครื่องมือสื่อไปแสวงหาผลประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ ให้ชัดเจนมากขึ้น

นอกจากคลิกเบตแล้ว ทั้งหัวข่าวและเนื้อหาข่าวในสื่อออนไลน์ ยังมีข่าวในลักษณะที่เรียกว่า ข่าวปลอม ข่าวลวง หรือ Fake News จำนวนมาก ซึ่งจะกล่าวต่อไปในส่วนที่เกี่ยวกับจริยธรรมสื่อออนไลน์

บทที่ ๕

۶

บทที่ ๒

รูปแบบของหัวข่าวออนไลน์

หัวข่าวออนไลน์ มีองค์ประกอบที่แตกต่างจากหัวข่าวทั่วไป กล่าวคือ นอกจากจะทำหน้าที่สรุป และนำเรื่องที่เป็นสาระสำคัญของข่าวนั้นแล้ว หัวข่าวออนไลน์ ยังหมายความรวมถึง ปกข่าว โปสเตอร์ข่าวและอัลบั้มภาพด้วย โดยทั้ง ๓ รูปแบบนี้ โดยหลักแล้วจะเป็นการพาดหัวข่าวบนภาพ ซึ่งต้องคำนึงถึงองค์ประกอบศิลป์ (Composition) ตามที่ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ ๑

ปกข่าว (Online Front Cover) คือ หน้าแรกของข่าว โดยหัวข่าววางอยู่บนภาพข่าวที่เกี่ยวข้อง ในอุปกรณ์สื่อสารต่างๆ ทำหน้าที่สรุปประเด็นและแนะนำเรื่องที่เป็นสาระสำคัญของข่าว ภาพที่ใช้อาจเป็นภาพข่าวเหตุการณ์ หรือเป็นเพียงภาพประกอบก็ได้ โดยใช้คำสั้น กระชับรัดชัดเจน

โปสเตอร์ข่าว (News Poster) คือภาพข่าวที่ประกอบด้วยหัวข่าว ซึ่งอาจใช้ขนาดของตัวอักษรที่ต่างกัน ทำหน้าที่บอกประเด็นหรือใจความสำคัญของข่าวซึ่งอาจไม่ได้เป็นข่าวที่อยู่ในสถานการณ์ แต่เป็นการวิเคราะห์ข่าว โดยมีหรือไม่มีเนื้อหาประกอบ หรือในบางกรณีหากเป็น ข่าวด่วน (Breaking News) ที่อาจจะยังไม่ได้ภาพมา โปสเตอร์ข่าวจะมีแต่ตัวอักษร

นอกจากนั้น กรณีที่เนื้อหาเป็นสารคดี ซึ่งจะมีการให้หัวเรื่องเช่นเดียวกับข่าว ก็อาจจำแนกเป็น โปสเตอร์สารคดี (Documentary Poster) ก็ได้

อัลบั้มภาพ (Photo Album) คือภาพชุด ประกอบกับหัวข่าว โดยภาพแรกจะมีลักษณะเช่นเดียวกับโปสเตอร์ข่าว มักจะใช้กับภาพข่าว เหตุการณ์ที่มีความต่อเนื่อง หรือมีองค์ประกอบภาพที่น่าสนใจ กรณีที่มีข้อมูลจำนวนมาก มีความเกี่ยวข้องกัน อาจจะนำเสนอต่อเนื่องในรูปแบบของ การรวมเนื้อหาเป็นชุดข่าว (Content Album) เช่น กรณีข่าวสถานการณ์โควิด-๑๙ ที่จำเป็นจะต้องแสดงข้อมูล ตัวเลข สถิติ ข้อควรระวังต่างๆ

ภาพที่ใช้ในอัลบั้มภาพ ไม่ใช่ภาพประกอบข่าว แต่อาจเรียกว่าเป็นการเล่าเรื่องด้วยภาพ (Story Telling) คือผู้ถ่ายภาพต้องตั้งใจที่จะบันทึกภาพเพื่ออธิบายเนื้อหาหรือเรื่องราว ในระดับเดียวกับการเล่าเรื่องด้วยตัวหนังสือ

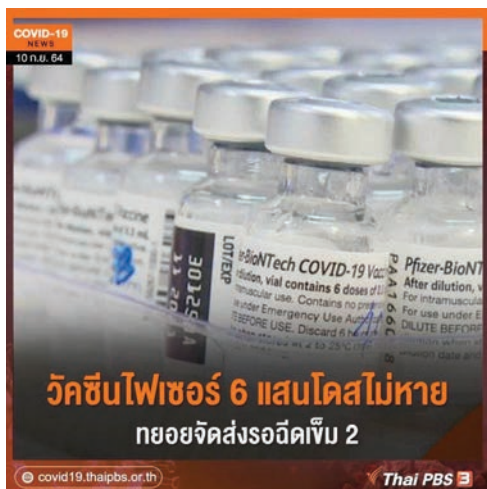
ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบใด การให้หัวข่าวจะต้องเริ่มจากการจับประเด็นข่าว หรือความเข้าใจในสาระสำคัญหรือใจความสำคัญของข่าว หรือเหตุการณ์นั้นๆ เสมอ

รูปแบบสื่อออนไลน์หลัก ที่จะใช้ในการพาดหัวข่าว ประกอบด้วย ปกข่าว โปสเตอร์ข่าว รวมทั้งโปสเตอร์สารคดี และอัลบั้มภาพ

ปกข่าว (Online Front Cover)

ข่าวหน้าหนึ่ง อาจเปรียบเทียบกับปกข่าวในสื่อออนไลน์ แต่ปกข่าวจะเป็นข่าวเพียงหนึ่งข่าว ที่มีพาดหัวและรายละเอียดของข่าวนั้น โดยขนาดของตัวอักษร (Font Size) ที่ใช้ในการพาดหัวจะเท่ากัน

ตัวอย่างปกข่าว

ที่มา : สำนักสื่อดิจิทัล

ที่มา : โต๊ะข่าวออนไลน์ สำนักข่าว

INTERVIEW · 5 AUGUST 2021

ช็อกานันท์

ความจริงไม่ได้ง่ายแล้ว ปิดปากสื่อคือความ
สูญเปล่า ตัดขาดชีวิตประชาชน

ที่มา : สำนักเครือข่ายและการมีส่วนร่วมสาธารณะ

ACTIVE TALK

คงมีเด็กหลุดออกจาก "ระบบการศึกษา" ของเรา ทั้งที่มันจะจำใจออกมา เพราะไม่ได้เป็นทางเลือกแต่อย่างใด

เพราะมันคือสิ่งที่...
ต้องเผชิญในชีวิตจริง
ไม่ว่าจะอยู่ในวัยเรียน
หรือวัยทำงานก็ตาม...
นี่คือสิ่งที่...
ต้องเจอ...
นี่คือสิ่งที่...
ต้องเจอ...

เหมือนคนอื่น

ณัฐพิลา

ACTIVE TALK

อย่าให้ความหวัง สบ ๆ แฉ่ง ๆ

ปัญหาที่ผ่านๆมา คือเราคาดหวังว่า สถานการณ์จะดีขึ้น ความหวังดีของทุกคนก็หวังดีกันเอง แต่สุดท้ายแล้ว กลับกลายเป็นความผิดหวัง เพราะทุกอย่างก็ไม่ได้เป็นไปอย่างที่คิดไว้

เฉพาะหน้าอย่างเดียว

นิคมกรัง สุธรรมวัฒน์

ACTIVE TALK

ไม่ว่าจะเรื่องการเรียนออนไลน์ หรือแม้กระทั่ง การสอนทางไกลทุกเดือน

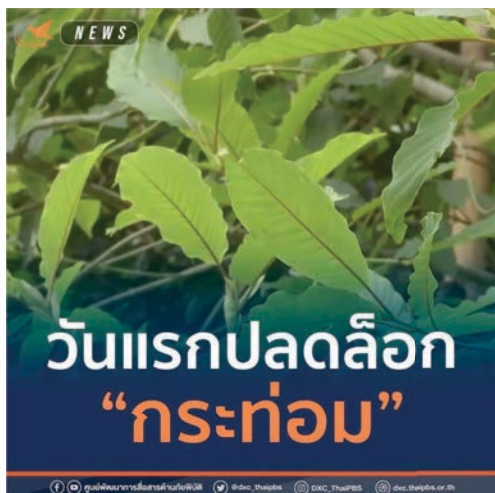
พอถึงเวลาเรียนก็ไม่มีคนเรียน พอถึงเวลาสอบก็ไม่มีคนสอบ พอถึงเวลาเรียนก็ไม่มีคนเรียน พอถึงเวลาสอบก็ไม่มีคนสอบ

ครูก็เช่นกัน

นพ. สรรพ พันธ์เศรษฐ์

ที่มา : ศูนย์สื่อสารวาระทางสังคมและนโยบายสาธารณะ

ที่มา : ศูนย์พัฒนาการสื่อสารด้านภัยพิบัติ

ที่มา : ศูนย์สื่อสารสาธารณะเพื่อเด็กและครอบครัว

POLITICS

Surprise departure of Palang Pracharath's secretary-general, Thammanat, from the Cabinet could damage the ruling party's chances of winning the next election.

@thaipbsworld

www.thaipbsworld.com

ENTERTAINMENT

Thailand's K-pop rap sensation Lalisa Manoban, better known as "Lisa BLACKPINK", debuted her first solo album "LALISA", with the music video hitting 10m views on YouTube in less than 2 hours.

@thaipbsworld

www.thaipbsworld.com

ที่มา : ศูนย์ Thai PBS World

หมายเหตุ : ปกข่าวของ ศูนย์ Thai PBS World มีลักษณะเฉพาะ คือ ปกข่าวจะบอกประเภทของข่าว และเนื้อหาโดยสรุปของข่าวในรูปของ ความนำข่าว (Lead) หรือโปรยข่าว หรือมีลักษณะเป็นบรรยายภาพ (Caption) โดยไม่มีหัวข้อข่าว (Headline) ชัดเจน

ปกข่าวไทยบันเทิง

ปกข่าวข่าวบันเทิง จะแตกต่างจากปกข่าวทั่วไป ไม่ใช่ภาพข่าว แต่จะใช้ภาพ บุคคลสาธารณะ (Public Figure) คือ ดารา นักแสดง บุคคล ที่มีชื่อเสียง ประกอบกับการวางหัวข้อข่าวให้ดูน่าสนใจ

ที่มา : ศูนย์สื่อศิลปวัฒนธรรม

ปกข่าวศูนย์ข่าวภูมิภาค

ปกข่าวของศูนย์ข่าวภูมิภาค อาจมีลักษณะของการออกแบบปก และ หัวข่าวแตกต่างกันไปในบางศูนย์ข่าว เช่นศูนย์ข่าวภาคใต้ให้ความสำคัญกับโปสเตอร์ข่าว และอัลบั้มภาพเป็นพิเศษ โดยเฉพาะโปสเตอร์ข่าว ด้วยลักษณะพิเศษของพื้นที่ที่มักเกิดเหตุร้าย และต้องรายงานข่าวเร่งด่วนอยู่เสมอ

ที่มา : ศูนย์ข่าวภาคเหนือ

Thai PBS WAY # 3
ภาคอีสาน

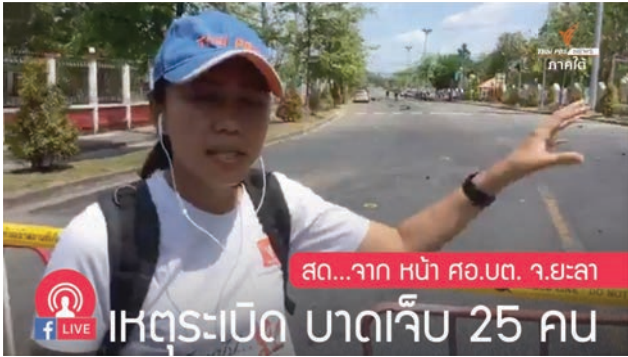
ตาวัย 80 หลงป่า ระดมกู้ภัย

พลิก “ ภูพายล ”

ที่มา : โต๊ะข่าวออนไลน์ สำนักข่าว

3 ส.ค. 64 จ.มุกดาหาร   Thai PBS ศูนย์ข่าวภาคอีสาน

ที่มา : ศูนย์ข่าวภาคอีสาน

ที่มา : ศูนย์ข่าวภาคใต้

หมายเหตุ : หัวข่าว “เหตุระเบิด บาดเจ็บ ๒๕ คน” ภาพนี้ มีลักษณะพิเศษที่แตกต่างจากปกข่าวทั่วไป ซึ่งจะเป็นการรายงานด้วยเนื้อหาข่าว แต่การรายงานของ “**ดิชีลา พุทธสารพันธ์**” หัวหน้าศูนย์ข่าวภาคใต้ เป็นการแสดงรายละเอียดของข่าวบนปกข่าว ผ่านการถ่ายทอดสดเหตุการณ์ (Live) อันเป็นแนวทางเฉพาะของการสื่อข่าวออนไลน์ ที่จะกล่าวต่อไปในบทที่ ๔ ว่าด้วย “การเขียนและรายงานข่าวออนไลน์”

โปสเตอร์ข่าว (News Poster)

โปสเตอร์ในความหมายทั่วไป คือสิ่งพิมพ์ขนาดใหญ่ที่พิมพ์ลงในกระดาษ พลาสติก ผ้าใบ เราอาจคุ้นเคยกับโปสเตอร์หนึ่ง คือภาพวาด ดารา นักแสดง ภาพเรื่องราวในภาพยนตร์เขียนด้วยสีโปสเตอร์ เรียกว่า ใบปิด ส่วนใหญ่ใช้ในการโฆษณาประชาสัมพันธ์ แต่สำหรับโปสเตอร์ ข่าวนั้น เป็นรูปแบบใหม่ในการพาดหัวข่าว บนภาพขนาดใหญ่ ภาพที่ใช้ จะเป็นภาพประกอบหรือเป็นภาพข่าวนั้นก็ได้ โปสเตอร์ข่าวจะเป็นการ บอกประเด็นข่าวด้วยการพาดหัวข่าว โดยเนื้อหาข่าวอาจไม่ได้อยู่ใน สถานการณ์ หรือเป็นการนำเสนอในเชิงวิเคราะห์ ทั้งนี้ อาจมีรายละเอียด ของข่าวด้วยหรือไม่ก็ได้

ที่มา : สำนักสื่อดิจิทัล

ที่มา : ศูนย์ข่าวภาคใต้

หมายเหตุ : โปสเตอร์ข่าวที่ทำหน้าที่ รายงานข่าวด่วน หรือ Breaking News ใช้ในกรณีที่เกิดเหตุอย่างฉับพลันโดยยังไม่วิเคราะห์รายละเอียด ในพื้นที่ภาคใต้มักเกิดเหตุการณ์ ที่จำเป็นต้องใช้วิธีรายงานในรูปแบบของ “โปสเตอร์ข่าว” เช่นนี้เสมอ

ที่มา : โต๊ะข่าวออนไลน์ สำนักข่าว

โปสเตอร์ข่าวเชิงประชาสัมพันธ์

โปสเตอร์ข่าวยังอาจจำแนกเป็น “โปสเตอร์ข่าวเชิงประชาสัมพันธ์” คือโปสเตอร์ที่เชิญชวนให้เข้าไปร่วมฟัง พูดคุยในประเด็นร้อน (Hot Issue) ขณะนั้น หรือการนำเข้าสู่รายการ เช่น โปสเตอร์ของ Thai PBS Podcast

ที่มา : ศูนย์สื่อสารวาระทางสังคมและนโยบายสาธารณะ – Thai PBS Podcast

Thai PBS WAY # 3
หัวข้อและการเขียนข่าวออนไลน์

ที่มา : Thai PBS Podcast

The image is a poster for a live broadcast on Thai PBS. At the top, it says 'ขอเชิญร่วมแลกเปลี่ยน ต้นแบบรัฐสวัสดิการ นโยบายเงินอุดหนุนเด็กเล็กถ้วนหน้า' in white and yellow text on a dark background. Below this is a photograph of a woman in a pink shirt and a white face mask sitting at a table, with a child in a red shirt and a colorful patterned cloth nearby. The text '“ช่วยเด็กเล็กอีสาน ฟ้าวักกุด โควิด-19”' is overlaid in green and red. To the right, it says 'พฤหัสบดี 9 S:p 2021'. At the bottom left, there is a Facebook icon and the text 'รับชม LIVE 09.00 น. เป็นต้นไป' and 'Meeting ID: 998 5270 4127 Passcode: 458926'. At the bottom right, there is a logo for 'สำนักข่าวภาคอีสาน' and 'ภาคอีสาน'.

ที่มา : ศูนย์ข่าวภาคอีสาน

โปสเตอร์สารคดี (Documentary Poster)

เป็นรูปแบบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการให้หัวข้อ แต่เป็นหัวเรื่องของสารคดี หรือบทความที่น่าสนใจ ใช้ภาพขนาดใหญ่ ประกอบกับการเล่าเรื่องโดยใช้ภาพ และหัวเรื่องเป็นจุดเชื่อมโยงไปยังเนื้อหา

ที่มา : ศูนย์สื่อศิลปวัฒนธรรม

ที่มา : Thai PBS Podcast

อัลบั้มภาพ (Photo Album)

อัลบั้มภาพ เป็นการพาดหัวข่าวประกอบด้วยภาพมากกว่า ๑ ภาพ มีลักษณะเช่นเดียวกับภาพชุด หรือน้ำรูปภาพ (Picture Page) ในหนังสือพิมพ์ อาจจะเป็นภาพข่าวเพื่อให้เห็นความต่อเนื่องของเนื้อหา หรือเป็นภาพที่อาจไม่ได้เกี่ยวข้องกับประเด็นข่าวโดยตรง แต่เป็นภาพธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ที่ต้องการแสดงให้เห็นความเปลี่ยนแปลง หรือ ความสวยงาม

Thai PBS NEWS
ภาคใต้

ธรรมชาติ กลับคืนมา

อุทยานแห่งชาติบาวลาว จ.ยะลา

Thai PBS WAY # 3
หัวข่าวและการเขียนข่าวออนไลน์

ThaiPBS NEWS
ภาคใต้

เหมียว ติดเกาะ

เกาะพีพี จ.กระบี่

ที่มา : ศูนย์ข่าวภาคใต้

หัวข่าวและประเด็นข่าว

ในรูปแบบของสื่อออนไลน์ข้างต้นนี้ ยกเว้นรูปแบบพิเศษ การให้หัวข่าวจะต้องเริ่มจากการจับประเด็นข่าว หรือความเข้าใจในสาระสำคัญ หรือใจความสำคัญของข่าว หรือเหตุการณ์นั้นๆ เสมอ

ประเด็นข่าว

“ประเด็น” คือข้อความสำคัญ หรือใจความสำคัญของเรื่องนั้นๆ ในทางกฎหมาย หมายถึงข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายอันเป็นสาระสำคัญ ที่คู่ความใช้อ้างอิงในทางคดี แต่ในการให้หัวข้อข่าวออนไลน์คือประเด็น สำคัญของข่าว ซึ่งอาจมีการเปลี่ยนแปลงไปตามระยะเวลาและสถานการณ์ ด้วย

“ประเด็นข่าว” หมายถึงใจความสำคัญของข่าวนั้น ซึ่งต้องมีความ สดใหม่ มีความต่อเนื่อง มีความน่าสนใจ ข่าวชิ้นหนึ่งมีหลายประเด็น ในการเขียนปกข่าว พาดหัวข่าว โปรยข่าวและเขียนข่าว โดยต้องจัดลำดับ ความสำคัญของข่าว และเขียนปกข่าว โปสเตอร์ข่าว พาดหัวข่าว เนื้อหา ข่าว ตามลำดับความสำคัญของประเด็น

การที่จะเข้าใจและรู้ประเด็นของข่าวนั้นๆ ได้ก็ต้องติดตามพัฒนาการ ของข่าว ตั้งแต่จุดเริ่มต้นจนถึงวันที่จะพาดหัวข่าว โดยประเด็นข่าว อาจมีหลายประเด็นในข่าวชิ้นหนึ่ง ในการพาดหัวข่าว จะเลือกประเด็น สำคัญที่สุดของข่าว หรือประเด็นล่าสุดของข่าว การเลือกประเด็นหรือ จับประเด็นข่าวได้ชัดเจน จะนำไปสู่การพาดหัวข่าวที่ตรงประเด็น บอกใจความสำคัญของข่าวนั้นได้ นอกจากนั้นหัวข้อข่าวออนไลน์ยัง สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลาตามสถานการณ์ เนื่องจากไม่มี ข้อจำกัดในเรื่องเวลา

ประเภทของหัวข่าว

๑. พาดหัวข่าวหลัก (Main Headline)
๒. พาดหัวข่าวรอง (Readout)

พาดหัวข่าวหลักสำหรับสื่อออนไลน์ คือปกข่าว หรือโปสเตอร์ข่าว ส่วนพาดหัวข่าวรอง คือหัวข่าวในส่วนของเนื้อหาข่าว ในกรณีการให้หัวข่าวในเว็บไซต์

พาดหัวข่าวหลักในสื่อออนไลน์อาจเทียบได้กับปกข่าว คือการพาดหัวโดยใช้คำสั้นๆ เพื่อนำไปสู่เนื้อหาของข่าว พาดหัวข่าวรอง คือหัวข่าวในส่วนเนื้อหาข่าว ซึ่งอาจทำหน้าที่ขยายความหัวข่าวบนปกข่าวให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

นอกจากพาดหัวข่าวหลัก บนปกข่าว และพาดหัวข่าวรอง เพื่อบอกประเด็นสำคัญหรือขยายความพาดหัวหลักแล้วยังมีโปรยข่าว คือวรรณคำหรือความนำข่าว ซึ่งอาจเป็นเนื้อหาโดยสรุปของข่าวนั้นๆ

ส่วนรูปแบบของหัวข่าว หรือการพาดหัวข่าว หากเป็นสื่อหนังสือพิมพ์ จะมีรูปแบบการพาดหัวหลายแบบ เช่น แบบพาดหัวยักษ์เต็มหน้า (Banner) แบบพาดหัวสามบรรทัด บรรทัดกลางสั้นอยู่ตรงกลาง (Centered Middle Line) พาดหัวข่าวแบบนี้ จะพบในหัวข่าวของหนังสือพิมพ์กลุ่มประชานิยม เช่น ไทยรัฐ เดลินิวส์ ข่าวสด

สำหรับสื่อออนไลน์ ด้วยข้อจำกัดด้านพื้นที่ และธรรมชาติของการอ่านสื่อออนไลน์ การพาดหัวข่าวส่วนใหญ่ จะเป็นการพาดหัวในแบบบรรทัดเดียวเต็มคอลัมน์ (Crossline/Barline) และแบบหัวข่าวเสมอนหน้า (Flush Left)

การพาดหัวแบบบรรทัดเดียวเต็มคอลัมน์ และแบบหัวข่าวเสมอหน้า จะใช้เฉพาะในเว็บไซต์เท่านั้น และในการให้หัวข่าวบนเว็บไซต์ สื่อสังคมออนไลน์มีความแตกต่างกัน ดังแผนภาพต่อไปนี้

Head Line → "ขอนแก่น" สั่งปิดโรงเรียน-ศูนย์เด็กเล็กทุกแห่งถึง 16 ก.ค.

Website → [Website](#)

Second Line → **ขอนแก่น**

Third Line → **สั่งปิดโรงเรียน-ศูนย์เด็กเล็กทุกแห่งใน จ.ขอนแก่น**

ขบวนรถบรรทุกขนำผลไม้จากขอนแก่น มุ่งสู่จังหวัดร้อยเอ็ด ขนผลไม้กว่า 100 ตัน

เมื่อวันที่ 16 ก.ค.2564 ขบวนรถขนำผลไม้จากขอนแก่น มุ่งสู่จังหวัดร้อยเอ็ด ขนผลไม้กว่า 100 ตัน โดยมีนายอนุทิน ชาญวีรกูล รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นประธานในพิธีเปิดขบวนรถขนำผลไม้จากขอนแก่น มุ่งสู่จังหวัดร้อยเอ็ด ขนผลไม้กว่า 100 ตัน โดยมีนายอนุทิน ชาญวีรกูล รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นประธานในพิธีเปิดขบวนรถขนำผลไม้จากขอนแก่น มุ่งสู่จังหวัดร้อยเอ็ด ขนผลไม้กว่า 100 ตัน

Social Media → Facebook

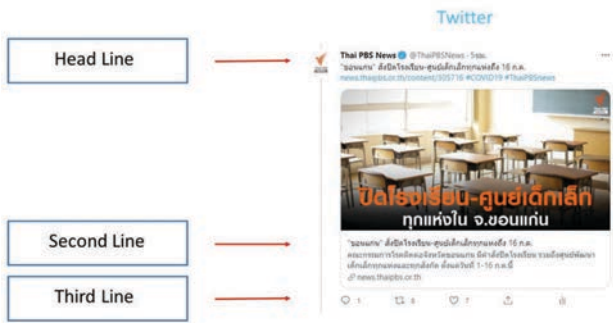
Second Line → Thai PBS News

Head Line → ขบวนรถขนำผลไม้จากขอนแก่น มุ่งสู่จังหวัดร้อยเอ็ด ขนผลไม้กว่า 100 ตัน

Third Line → "ขอนแก่น" สั่งปิดโรงเรียน-ศูนย์เด็กเล็กทุกแห่งถึง 16 ก.ค.

ขบวนรถบรรทุกขนำผลไม้จากขอนแก่น มุ่งสู่จังหวัดร้อยเอ็ด ขนผลไม้กว่า 100 ตัน

เมื่อวันที่ 16 ก.ค.2564 ขบวนรถขนำผลไม้จากขอนแก่น มุ่งสู่จังหวัดร้อยเอ็ด ขนผลไม้กว่า 100 ตัน โดยมีนายอนุทิน ชาญวีรกูล รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นประธานในพิธีเปิดขบวนรถขนำผลไม้จากขอนแก่น มุ่งสู่จังหวัดร้อยเอ็ด ขนผลไม้กว่า 100 ตัน โดยมีนายอนุทิน ชาญวีรกูล รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นประธานในพิธีเปิดขบวนรถขนำผลไม้จากขอนแก่น มุ่งสู่จังหวัดร้อยเอ็ด ขนผลไม้กว่า 100 ตัน

องค์ประกอบในหัวข้อ ปกข่าว โปสเตอร์ข่าว อัลบั้มภาพ

๑. **หัวข้อต้องมีพลัง** คือ หัวข่าวนั้นต้องบอกประเด็นสำคัญของข่าวในทันที ด้วยการใช้คำที่มีน้ำหนัก เป็นคำสั้นๆ พยางค์เดียว
๒. **หัวข้อต้องบอกเรื่องราว** ของข่าว มากที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ รวมทั้งการคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต
๓. **หัวข้อต้องแสดงข้อเท็จจริง**ของข่าวเท่านั้น หัวข้อต้องไม่มีความเห็น หรือตีความเอง ซึ่งหลักการนี้ เป็นหลักการเช่นเดียวกับการเขียนข่าว ที่ต้องไม่มีความเห็น

การใช้คำในหัวข้อ

การเลือกใช้คำในหัวข้อ นอกจากต้องเลือกใช้คำที่สั้น กระชับ ชัดเจน และหลีกเลี่ยงคำบางคำที่ไม่ควรใช้ในพาดหัวคำ เช่น คำว่า อุตสาหกรรม หรือคำที่มีหลายพยางค์แล้ว จะต้องนำข้อเท็จจริงที่สำคัญที่สุดของข่าว มาเขียนในบรรทัดแรกของหัวข้อ คำสำคัญของข้อเท็จจริงนั้น จะต้องปรากฏในหัวข้อเสมอ

นอกจากนั้นหัวข้อควรต้องมีประโยคประธานชัดเจน เช่น ข่าวนายกรัฐมนตรี ประกาศไม่รับเงินเดือน เพื่อใช้ช่วยเหลือในสถานการณ์โควิด ในหัวข้อต้องมีประโยคประธาน คือนายกฯ หรือ “**ประยุทธ์**” ส่วนคำกริยาที่ใช้ก็ต้องเลือกใช้คำที่มีความหมาย มีพลังหนักแน่น เช่น คุม คุมเข้ม ต้าน แย้ง ยัน ชี้ ระบุ หลีกเลี่ยงคำกริยาที่เป็นการตัดสิน หรือลดทอนความเชื่อถือของแหล่งข่าว เช่น โว คุย ฟุ้ง ผิน รายละเอียดจะกล่าวต่อไปในส่วนที่เกี่ยวข้อง

เมื่อได้ทำความเข้าใจในเรื่อง “**หัวข้อ**” แล้ว จะอธิบายต่อไปในเรื่อง “**หัวข้อออนไลน์**” การให้ “**หัวข้อออนไลน์**” มีความแตกต่างจากหัวข้อทั่วไป คือ มีรูปแบบการให้หัวข้อโดยให้ความสำคัญกับข้อเท็จจริงของข่าวมากกว่าการใช้ขนาดของตัวอักษร ซึ่งเป็นรูปแบบของสื่อหนังสือพิมพ์

หัวข้อออนไลน์ (Headline for Online Media) หรือการพาดหัวข้อออนไลน์ แตกต่างจากการพาดหัวข้อในสื่อหนังสือพิมพ์ มีลักษณะพิเศษที่ตอบสนองพฤติกรรมของผู้รับสารที่สามารถ “**เข้าใจ**” และ “**เข้าถึง**” เนื้อหาได้อย่างรวดเร็ว

เมื่อกล่าวถึงพาดหัวข่าวออนไลน์ คนอ่านข่าวออนไลน์ อาจจะคุ้นเคยกับพาดหัวข่าว แบบเร้าใจ เพื่อดึงดูดผู้รับสาร เช่น การพาดหัวข่าวแบบคลิกเบท (Clickbait) เป็นหัวข่าวลวงที่มุ่งผลประโยชน์ทางธุรกิจ ยอดไลค์ ยอดแชร์ ซึ่งจะอธิบายต่อไปในส่วนของจริยธรรมข่าวออนไลน์

การพาดหัวข่าวออนไลน์ ยังต้องคำนึงถึงองค์ประกอบของการพาดหัวในแบบสื่อดั้งเดิม คือ ๕W๑H ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร โดยการสรุปประเด็นข่าวที่สำคัญที่สุด และเลือกใช้คำที่สั้น กระชับ ชัดเจน เพื่อบอกประเด็นข่าวนั้น

ในการพาดหัวข่าวออนไลน์ มีความแตกต่างจากการพาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์ โดยจะมีการพาดหัวแบบบรรทัดเดียวเต็มคอลัมน์ (Crossline/Barline) และแบบหัวข่าวเสมอหน้า (Fish Left) เป็นลักษณะการพาดหัวข่าวพื้นฐาน อย่างไรก็ตาม ในการพาดหัวข่าวออนไลน์อาจแตกต่างออกไปตามความคิดสร้างสรรค์ของผู้พาดหัวข่าว เพื่อสื่อความหมายเฉพาะในบางเรื่อง โดยเป็นการพาดหัวข่าวบนภาพข่าว หรือภาพประกอบเรื่อง

รูปแบบในการพาดหัวข่าวก็มีความแตกต่างกัน เพราะในการพาดหัวข่าว โดยเฉพาะในสื่อหนังสือพิมพ์ เป็นการพาดหัวบนหน้าข่าว ซึ่งมีจำนวนข่าวมากกว่าหนึ่งข่าว เช่น ข่าวหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์ จะมีข่าวทั้งหมดประมาณ ๗ ข่าว การพาดหัวข่าวหลักก็จะประกอบด้วย ข่าวนำ (Lead) ข่าวที่สอง (Second Lead) ข่าวที่สาม (Third Lead) และข่าวอื่นๆ ซึ่งความสำคัญของข่าวจะบอกด้วยตัวอักษร (Font) ขนาดใหญ่เล็กต่างกัน

การเขียนหัวข้อและประเด็นข่าว

ตัวอย่าง : กระทรวงสาธารณสุข รายงานสถานการณ์โควิด-๑๙ ล่าสุด วันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๖๔ มีผู้ป่วยติดเชื้อรายใหม่ ๑๘,๐๒๗ ราย แยกเป็น ผู้ป่วยทั่วไป ๑๗,๖๕๓ ราย จากเรือนจำ/ที่ต้องขัง ๓๗๔ ราย หายป่วยกลับบ้าน ๑๓,๔๐๒ ราย ทำให้มีผู้ป่วยสะสม (ตั้งแต่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔) จำนวน ๕๘๖,๔๕๑ ราย และมีผู้เสียชีวิตเพิ่ม ๑๓๓ ศพ

ประเด็น - ผู้ติดเชื้อโควิด สูงสุดในรอบปี

หัวข้อ นิวไฮ ! ติดเชื้อพุ่ง ใกล้สองหมื่น

ตัวอย่าง : รองผู้บัญชาการตำรวจนครบาล เตือนกลุ่มคาร์มีอบ ชุมนุม ผิดกฎหมาย เสี่ยงแพร่ระบาดโควิด

ประเด็น - ตำรวจ เตือนคาร์มีอบ ชุมนุมผิดกฎหมาย - เสี่ยงโควิด

หัวข้อ ตร.เตือนคาร์มีอบ ชุมนุมผิด ก.ม. เสี่ยงโควิด

ตัวอย่าง : ผบ.เรือนจำกลางพิษณุโลก ยืนยันไม่มีจัดห้องแอร์ให้ ผกก.โจ้ ผู้ต้องขังทุกคนเท่าเทียมกัน ไม่มีอภิสิทธิ์ ไม่มีวีไอพี

ประเด็น - ผู้บัญชาการเรือนจำพิษณุโลก ปฏิเสธ ผกก. โจ้ ไม่ได้นอนห้องแอร์

หัวข้อ ผบ.คุก ได้จัดห้องขังวีไอพีให้ ผกก. โจ้

ตัวอย่าง : โฆษกกระทรวงแรงงาน ยืนยันผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๓ ที่ ตกหล่นอีก ๑๗๐,๖๑๓ คน ยังไม่รับเงินเยียวยา ๒,๐๐๐ บาท รอบแรก ๔ - ๕ สิงหาคมนี้ ให้ตรวจสอบปัญหาติดต่อแบงก์ ผูกพร้อมเพย์ก่อน ๙ สิงหาคม เพื่อให้ทันรับเงินรอบใหม่ ๑๓ สิงหาคมนี้

ประเด็น - ผู้ประกันตน เร่งติดต่อแบงก์ผูกพร้อมเพย์ ทันรับเงินรอบใหม่

หัวข้อ : ผู้ประกันตกหล่น เร่งผูกพร้อมเพย์ รับเงินรอบใหม่

ตัวอย่าง : ตำรวจ ปักธงคดี “น้องจีน่า” คาดเป็นฆวนการ ลักเด็กชาย
คุมตัวหนุ่มเมียนมา เค้นสอบผู้จ้างวาน
ประเด็น - ตำรวจ ตั้งข้อสงสัย น้องจีน่า ถูกลักพาตัว ส่งชาย
หัวข่าว : ตำรวจ ปักธง แก๊งอุ้ม “น้องจีน่า” ส่งชาย

การให้หัวข่าว ต้องสรุปประเด็นให้ชัดเจน โดยเลือกประเด็นสำคัญที่สุดมาใช้ในการให้หัวข่าว และต้องฝึกฝนในการเลือกใช้คำที่ สั้น กระชับ แต่สื่อความหมายได้ โดยไม่จำเป็นต้องกำหนดจำนวนคำ นอกจากนั้น หัวข่าวในสื่อออนไลน์ยังต้องคำนึงถึงการวางหัวข่าวหรือหัวเรื่องในภาพ การเลือกภาพ องค์ประกอบศิลป์หรือองค์ประกอบภาพนั้น อันเป็นหัวใจสำคัญของหัวข่าวออนไลน์

การเลือกใช้ภาพ และองค์ประกอบศิลป์จะกล่าวถึงในบทต่อไป

၈

บทที่ ๓

ภาพและองค์ประกอบศิลป์

“หนึ่งภาพดีกว่าพันคำ” การเลือกภาพ และความเข้าใจในเรื่ององค์ประกอบศิลป์ (Composition) เป็นหัวใจสำคัญของการให้หัวข้อออนไลน์ และเป็นลักษณะพิเศษที่แตกต่างจากการพาดหัวข่าวในสื่อหนังสือพิมพ์ เนื่องจากตำแหน่งของหัวข้อ หรือหัวเรื่องโดยหลักจะวางอยู่บนภาพเสมอ

การเลือกภาพในการให้หัวข้อ หรือหัวเรื่องออนไลน์ จึงต้องเลือกภาพที่ไม่เพียงสื่อความหมายได้ชัดเจนเท่านั้น หากภาพนั้นยังต้องคำนึงพื้นที่ในการวางหัวข้อหรือหัวเรื่อง ที่จะไม่ไปบดบังสาระสำคัญของภาพที่ต้องการสื่อสารด้วย

การเลือกภาพที่ดี ภาพที่สามารถพูดได้ด้วยตัวเอง หรือที่เรียกกันว่า “ภาพพูด” อาจใช้คำในหัวข้อเพียงพยางค์สั้นๆ ก็ได้ เช่น ภาพปกจากอัลบั้มภาพโครงการบ้านเอื้ออาทรร้าง ที่อำเภอสุไหงโก-ลก จังหวัดนราธิวาส ของศูนย์ข่าวภาคใต้ ภาพนี้ที่ใช้คำเพียงสั้นๆ ว่า “ร้าง”

สร้าง

โครงการบ้านเอื้ออาทร 200 หลัง
บนเนื้อที่ 25 ไร่

อ.สุโขทัย-ลก จ.นราธิวาส

หรือภาพที่ใช้คำว่า “ห่าง” ของสำนักสื่อดิจิทัล

Lee Hsien Loong updated their cover photo. 2 hrs · 🌐

Even amidst the COVID-19 pandemic, eating remains a favourite pastime for many Singaporeans. To ensure that we can still get our mee goreng or bak chor mee fix, safe distancing rules have been implemented in many eateries and hawker centres. We may not be able to sit as close together as before, but we can still celebrate our hawker culture and feast together (in groups of 10 or less). – LHL #SGUnited

(MCI Photo by Zinkie Aw)

ห่าง-แบบสิงคโปร์

Thai PBS 3

นอกจากนี้ การเลือกภาพยังต้องคำนึงถึงความรู้สึกในการมองเห็นภาพนั้นในเชิงจิตวิทยา เช่น ภาพแนวอนอนจะให้ความรู้สึกถึง ลำดับ สงบ โครงสร้าง ภาพแนวตั้งสื่อถึงความแข็งแกร่ง อำนาจ ความเคลื่อนไหว และในบางกรณีการใช้ขนาดของภาพที่แตกต่างกัน เช่น ภาพที่มีสัดส่วนเหมาะสม ในแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ เช่น ภาพที่ใช้สัดส่วน ๑ : ๑ หรือสี่เหลี่ยมจัตุรัส ใน Facebook ภาพนี้ ก็จะเห็นว่าประสิทธิภาพของการมีส่วนร่วม (Engagement) ของคนอ่านมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน

สำหรับภาพบุคคล ไม่ควรเลือกภาพบุคคลที่ยืนเรียงหน้ากระดานแบบไหล่ชนไหล่ เนื่องจากไม่สามารถสื่อถึงความเป็นกลุ่มร่วมกัน ภาพถ่ายหมู่ที่มีระยะระหว่างบุคคลมากไป ภาพจับมือและยิ้ม (Grip and Grin) ภาพที่ไม่สามารถสื่อความหมายได้ในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น ภาพคนยืนอยู่ด้านนอกของอาคาร

ประเภทของภาพในสื่อออนไลน์

ภาพที่ใช้ในการให้หัวข่าว หรือหัวเรื่องออนไลน์ ประกอบด้วย ภาพข่าว ภาพเหตุการณ์ ภาพสารคดี โดยจำแนกลักษณะของภาพได้ ดังนี้

๑. **ภาพถ่าย** คือภาพทุกประเภทที่ได้จากการถ่ายภาพ ทั้งภาพนิ่ง และภาพเคลื่อนไหว ไม่ว่าจะเป็นภาพที่ถ่ายจากเครื่องมือชนิดใด

๒. **ภาพเขียน** คือภาพที่ได้มาจากการเขียน เป็นภาพเหมือนจริง ภาพลายเส้น ภาพสกรีน การ์ตูน แผนที่ รวมทั้ง การเล่าเรื่อง หรืออธิบาย ข้อมูล สถิติ ตัวเลข ตัวหนังสือ โดยใช้ภาพประกอบ (Infographic)

รู้จักไวรัสโคโรนา
 ระบาดที่เมืองอู่ฮั่น
 บนทงหนงเป่ย์
ประเทศจีน

เมื่อได้รับเชื้อไวรัส
 จะทำให้เกิดอาการปอดอักเสบ

สามารถติดเชื้อในระบบทางเดินหายใจ พบได้ทั้งการ

- ติดเชื้อไวรัส
- ติดเชื้อแบคทีเรีย
- ติดเชื้อรา

#ThaiPBSCare
 Thai PBS

๓. **ภาพแสดง** คือภาพผสมระหว่างภาพถ่ายกับเครื่องหมาย ที่เน้นจุดสำคัญของภาพ เช่น ภาพลูกศรชี้บุคคล หรือสถานที่

คุณลักษณะของภาพข่าวที่ดี

ในการเลือกภาพโดยเฉพาะภาพข่าว หลักสำคัญในการพิจารณา มีดังนี้

๑. **คุณลักษณะทางกายภาพ** (Physical Qualities) คือความคมชัด องค์ประกอบภาพ การสื่อความหมายของภาพ ยกเว้นหากเป็นภาพข่าว เหตุการณ์ ที่ได้มาด้วยการบันทึกภาพอย่างรวดเร็วให้ทันสถานการณ์ สาระของภาพอาจสำคัญกว่าความคมชัด

COVID-19
NEWS
29 ก.ค. 64

สวมรอยยกเลิกส่งสินค้า
พโมพระเครื่องกว่า 800,000 บาท

© covid19.thaipbs.or.th Thai PBS

A news graphic featuring a photograph of a man in a white shirt looking at his smartphone. The text is overlaid on the image, with the main headline in large, bold Thai characters. The graphic includes a date in the top left corner and a website URL at the bottom left, along with the Thai PBS logo at the bottom right.

๒. **คุณลักษณะด้านนโยบาย** (Corporate Policy) ภาพที่ใช้จะต้องสอดคล้องกับนโยบายขององค์กร คือต้องเป็นภาพที่อยู่ในกรอบจริยธรรม โดยเฉพาะในกรอบของ ข้อบังคับ ส.ส.ท.ว่าด้วยจริยธรรมวิชาชีพ เกี่ยวกับการผลิต และการเผยแพร่รายการ พ.ศ.๒๕๖๓ แนวทางปฏิบัติ เพื่อธำรงจริยธรรมวิชาชีพการผลิต การจัดหา และการเผยแพร่รายการ พ.ศ.๒๕๖๓ แนวปฏิบัติการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ของ ส.ส.ท. พ.ศ. ๒๕๖๓ หรือนโยบายด้านจริยธรรมขององค์กรสื่ออื่นๆ

๓. **คุณลักษณะด้านเนื้อหาสาระ** (Photo Content) คือภาพจะต้องบอกเรื่องราวของข่าว ตรงประเด็น มีขนาดใหญ่พอสมควร รวมทั้งเป็นภาพที่มีลักษณะเคลื่อนไหว (Action) อีกทั้งมีองค์ประกอบอื่นๆ เช่น ความน่าสนใจ (Human Interest) ความแปลก (The Odd or Unusual) ความขัดแย้ง (Conflict or Combat)

คุณลักษณะด้านเนื้อหา ยังอาจพิจารณาถึง ภาพที่ประกอบด้วยสัญลักษณ์ ๔ คือ ภาพที่เกี่ยวกับชีวิต ความเป็นอยู่ เพศ ความทะเยอทะยาน และ ภาพที่เกี่ยวกับการต่อสู้ การหนีภัย

แนวคิดในการออกแบบปกข่าว

การเลือกใช้ภาพ การใช้คำ การวางตำแหน่งหัวข่าว เป็นทักษะในการผลิตข่าวหรือสื่อออนไลน์ ที่จำเป็นต้องได้รับการฝึกฝนจนชำนาญ “อนุพงษ์ ไชยฤทธิ์” รองผู้อำนวยการไทยพีบีเอส อธิบายแนวคิดในการออกแบบปกข่าว ที่มีปัจจัยหลายประการที่ควรต้องคำนึงถึง ดังนี้

๑. **ภาพสื่อความหมาย** ภาพข่าวที่ดีจะต้องสื่อความหมาย คือ ใจความหรือประเด็นสำคัญของข่าวนั้นได้ชัดเจน

๒. **มืองค์ประกอบศิลป์ที่ดี** เนื่องจากการให้หัวข่าวในสื่อออนไลน์ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงการพาดหัวข่าวเท่านั้น แต่ยังต้องประกอบด้วยองค์ประกอบศิลป์ หรือองค์ประกอบของภาพนั้น เมื่อวางตัวหนังสือลงไปแล้ว ภาพยังมีความน่าสนใจ มีความสมดุล และไม่ไปดบังสาระสำคัญของภาพ

๓. **ความยาวของหัวข่าว** ยกเว้นโปสเตอร์ข่าว อัลบั้มภาพ ที่อาจมีการออกแบบวิธีการวางหัวข่าวแตกต่างออกไป หัวข่าวควรมีความยาวไม่เกิน ๒ บรรทัด เพื่อหัวข่าวที่สั้น กระชับรัด ชัดเจน

๔. **ความชัดเจนในการสื่อสารของปกข่าว** ปกข่าวที่ดี ประกอบด้วย ภาพและการใช้คำ ซึ่งควรสื่อความหมาย และบอกประเด็นหรือใจความสำคัญของข่าวได้โดยไม่ต้องอ่านเนื้อหาข่าว

๕. **บอกข่าวด่วน** ในบางกรณีปกข่าว อาจทำหน้าที่ในการสื่อสารข่าวด่วน หรือ Snapping News ได้ ข่าวด่วนที่เรียกว่า Snapping News มีความหมายใกล้เคียงกับ Breaking News แต่อาจเป็นการให้ข่าวในหน้าที่แรกที่เกิดข่าว ขณะที่ Breaking News อาจจะมีประเด็นข่าวเพิ่มขึ้น แต่ทั้งสองรูปแบบไม่มีรายละเอียดของข่าว

ข่าวด่วน!

นายกฯ คลายล็อก
5 กิจการ กทม. มีผล 14 มิ.ย.
เริ่มภูเก็ตแซนด์บ็อกซ์ 1 ก.ค. นี้

ข้อมูล ณ วันที่ 12 มิ.ย. 64 เวลา 20.01 น.

Thai PBS 3 [covid19.thaipbs.or.th](https://www.covid19.thaipbs.or.th)

ข่าวด่วน!

พบเชื้อโควิด-19
สายพันธุ์อินเดีย
ใน 15 คนงานแคมป์หลักสี่

ข้อมูล ณ วันที่ 21 พ.ค. 64

Thai PBS 3 [covid19.thaipbs.or.th](https://www.covid19.thaipbs.or.th)

๖. สัตส่วนที่เหมาะสม สวยงามแต่ละแพลตฟอร์ม ด้วยพฤติกรรมการเสฟข่าวในปัจจุบัน ผู้อ่าน ผู้ชม สามารถเลือกติดตามข่าวได้จากหลายแพลตฟอร์ม ทั้งเว็บไซต์และสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งแต่ละแพลตฟอร์มมีพื้นที่ของการนำเสนอภาพประกอบข่าวในโครงสร้างที่แตกต่างกัน รวมถึงผู้อ่านข่าวมีสไตล์การเสฟข่าวของแต่ละช่องทางที่ไม่เหมือนกัน ความเหมาะสมของขนาดภาพข่าวในแพลตฟอร์มต่างๆ จึงกลายเป็นสิ่งสำคัญของการออกแบบภาพประกอบข่าว เช่น ขนาด ๑ : ๑ , ๔ : ๓ เป็นต้น

ตัวอย่างแนวคิดในการออกแบบปกข่าว

ใช้ภาพเหตุการณ์จริง ข่าว คือเหตุการณ์ หรือปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม ซึ่งอาจจะเป็เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้น หรือเกิดขึ้นก่อนหน้านั้น แต่ยังไม่ปรากฏเป็นข่าว อย่างไรก็ตาม ภาพที่ใช้จะต้องเป็นภาพเหตุการณ์จริงที่เกิดขึ้น ยกเว้นข่าวบางประเภท เช่น ข่าวเศรษฐกิจในบางกรณีอาจใช้ภาพที่มีลักษณะขององค์ประกอบศิลป์แทนภาพเหตุการณ์จริงได้ เนื่องจากภาพข่าวที่เป็นเหตุการณ์สำหรับข่าวเศรษฐกิจนั้นไม่มากนัก

หัวข้อแบบเล่นคำ ความคิดสร้างสรรค์ ในการใช้คำ เป็นทักษะ
ข้อหนึ่งให้ผู้ให้หัวข้อสามารถสร้างความน่าสนใจให้กับข่าวนั้นได้
เมื่อเปรียบเทียบกับการให้หัวข้อโดยปกติทั่วไป

องค์ประกอบศิลป์ของภาพ ตัวอย่างปกข่าวเศรษฐกิจ ในการเลือก
ใช้ภาพประกอบ ที่สมดุล มีจุดนำสายตา สร้างความน่าสนใจ

ภาพสื่อความหมายเชิงสัญลักษณ์ ภาพราวผ้าถุงของชาวเมียนมา ที่กีดขวางทหาร เป็นภาพเชิงสัญลักษณ์ แทนความเชื่อของคนในภูมิภาค เอเชียตะวันออกเฉียงใต้หลายประเทศ รวมทั้งเมียนมาว่า หากผู้ชายเดิน ลอดราวตากเสื้อผ้าของผู้หญิงที่ใช้สวมใส่ในส่วนที่ต่ำกว่าเอวลงไป เช่น ผ้าถุง จะทำให้พลังอำนาจ เสื่อมถอยลงไป

ในบทต่อไป จะอธิบายเรื่อง “การรายงานข่าวและการเขียนข่าวออนไลน์” ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของหัวข่าว การรายงานและการเขียนข่าว จะทำหน้าที่ในการขยายความหัวข่าว บอกรายละเอียด ประเด็นและใจความสำคัญของข่าวนั้น ซึ่งมีนัยสำคัญที่แตกต่างจากการรายงานข่าวและการเขียนข่าวในสื่อดั้งเดิม

บทที่ ๔

การเขียนและ รายงานข่าวออนไลน์

ในบทที่ว่าด้วย “การเขียน” จะรวม “การเขียน” และ “รายงานข่าว” เข้าไว้เป็นส่วนหนึ่งของการเขียนข่าวออนไลน์ด้วย เนื่องจากรูปแบบในการนำเสนอข่าวในสื่อออนไลน์ มีลักษณะพิเศษแตกต่างไปจากสื่อดั้งเดิม คือนอกจากการเขียนแล้วยังอาจมีวิธีการ หรือการรายงานข่าวผ่านช่องทางสื่อสารอื่นๆ ประกอบด้วย

เมื่อพิจารณาลักษณะพิเศษของการเขียนข่าวออนไลน์ดังกล่าวแล้ว อาจนิยามความหมายของการเขียนข่าวออนไลน์ได้ว่า

“การเขียนข่าวออนไลน์ คือการเขียนข่าวที่เน้นความกระชับ ชัดเจน ตรงประเด็น และอาจมีคลิป การถ่ายทอดสดเหตุการณ์ (Live) หรือการลำดับใหม่ไลน์ของเหตุการณ์ประกอบด้วย ทั้งนี้ ข่าวออนไลน์ ควรคำนึงถึงพฤติกรรมผู้รับสารที่ต้องการเข้าถึงสาระสำคัญ ใจความ หรือประเด็นข่าวนั้นอย่างรวดเร็ว”

อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าจะ เป็นสื่อดั้งเดิม สื่อออนไลน์ หรือสื่อทันสมัยอื่น ในอนาคต ย่อมมีหลักการพื้นฐานไม่แตกต่างกัน เช่น องค์ประกอบ โครงสร้างข่าว รูปแบบการเขียนข่าว การใช้ภาษาในการเขียนข่าว รวมทั้งปัจจัยในการเขียนข่าวที่น่าสนใจ โดยเฉพาะสื่อออนไลน์ จำเป็น ต้องมีทักษะในการ “ย่อความ” และการเรียบเรียงเนื้อหาให้สั้น กระชับ ชัดเจน

องค์ประกอบโครงสร้างข่าว

การเขียนข่าวในสื่อหนังสือพิมพ์ จะประกอบด้วยส่วนสำคัญ ๓ ส่วน คือ พรรคนำหรือความนำข่าว (Lead) ส่วนเชื่อม (Neck) และเนื้อหาข่าว (Body)

พรรคนำหรือความนำข่าวนั้น ในการปฏิบัติงานจริง เราเรียกว่า “โปรยข่าว” คือย่อหน้าแรกของข่าว ถัดลงมาจากหัวข้อ โปรยข่าวคือ สรุ่ยย่อสาระสำคัญของข่าวนั้น ซึ่งอาจมีหลายเรื่อง หลายประเด็น โดย จะมีความยาวประมาณ ๒ - ๓ บรรทัด การโปรยข่าวที่ดี เรียงลำดับ เนื้อหาดี จะช่วยให้หัวข่าวนั้นบอกประเด็นหรือใจความสำคัญได้ชัดเจน สำหรับสื่อออนไลน์ โปรยข่าว หรือพรรคนำ คือหัวใจสำคัญในการนำไป สู่หัวข้อที่สื่อความได้ชัดเจนเช่นเดียวกัน

ส่วนเชื่อม จะเป็นย่อหน้าถัดมาจากย่อหน้าแรก เป็นส่วนที่เชื่อมโยง ความสัมพันธ์สู่เนื้อหาข่าว หน้าที่หลักคือ บอกแหล่งที่มาของข่าว ให้รายละเอียดเพิ่มเติม เกี่ยวกับบุคคล สถานที่ สิ่งของ ซึ่งไม่สามารถเขียนได้ใน ความนำข่าว หรือให้ภูมิหลังของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ในกรณีที่ข่าวมีความ ต่อเนื่องมาก่อนหน้านี้ ซึ่งในกรณีของการเขียนข่าวออนไลน์ ที่ต้องการเนื้อความที่สั้น กระชับ ชัดเจน ส่วนเชื่อมจึงอาจไม่มีความจำเป็น

มากนัก อีกทั้งการนำเสนอข่าวไม่ได้อยู่ภายใต้เงื่อนไของเวลาเช่นเดียวกับสื่อหนังสือพิมพ์ ผู้อ่านข่าวออนไลน์จึงสามารถติดตามพัฒนาการของข่าวได้ตลอดเวลา

เนื้อหาข่าว คือส่วนประกอบสุดท้ายของข่าว ที่จะทำหน้าที่อธิบายรายละเอียดของเหตุการณ์ หรือเรื่องราวต่างๆ การเขียนเนื้อหาข่าวจึงต้องมีข้อมูล หรือข้อเท็จจริงมากพอ ที่จะเขียนข่าวให้มีเนื้อหาครบถ้วน โดยเรียงลำดับประเด็นชัดเจน ในรูปแบบการเขียนข่าวซึ่งจะกล่าวต่อไป การเขียนข่าวที่ดี ควรต้องกำหนดโครงร่าง (Outline) ก่อนที่จะเขียน เพื่อให้เนื้อหาข่าวครบถ้วน สมบูรณ์ สามารถตัดรายละเอียดที่ไม่สำคัญ และไม่จำเป็นออกไปได้

องค์ประกอบโครงสร้างข่าวออนไลน์

เมื่อคำนึงถึงรูปแบบ วิธีการ และพฤติกรรมผู้รับสารออนไลน์ โครงสร้างของการเขียนข่าวออนไลน์ จึงประกอบด้วย “**วรรคหน้า**” หรือโปรยข่าว และ “**เนื้อหาข่าว**” เท่านั้น

การเขียนความนำข่าว

การเขียนความนำ หรือโปรยข่าว สำหรับสื่อออนไลน์ ไม่จำเป็นต้องเขียนให้ครบตามหลัก ๕ W + ๑ H คือ Who What Where When Why + How เสมอไป ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับประเด็นสำคัญของข่าวนั้น โดยเขียนตามลำดับความสำคัญที่กำหนดโครงร่างไว้

บทบาทหน้าที่ของความนำข่าว

ก่อนเขียนความนำข่าว ควรทำความเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของความนำข่าว ดังนี้

๑. สรุปเนื้อหาของข่าว ความนำเป็นย่อหน้าแรกที่จะบอกเรื่องราวทั้งหมดในช่วงเวลาสั้นๆ จึงต้องสรุปย่อให้ได้ความ สั้น กะทัดรัด ชัดเจน

๒. สร้างความสนใจ ความนำที่ดีจะเป็นจุดสำคัญ ที่กระตุ้นให้ผู้รับสาร ต้องการอ่านรายละเอียดของข่าวต่อไป

๓. ช่วยในการเขียนหัวข้อข่าว ความนำที่มีข้อสรุปชัดเจน จะช่วยให้หัวข้อข่าวตรงประเด็นมากขึ้น ประกอบกับทักษะในการจับประเด็นข่าว ก่อนที่จะให้หัวข้อข่าว ตามที่กล่าวแล้วในบทที่ ๒

๔. ง่ายต่อการรับรู้ ความนำข่าวที่สรุปประเด็นหลักได้ชัดเจน เมื่ออ่านประกอบกับหัวข้อข่าว จะทำให้ผู้รับสารเข้าถึงประเด็นข่าวนั้นได้อย่างรวดเร็ว โดยอาจไม่จำเป็นต้องอ่านเนื้อข่าวนั้นก็ได้

ตัวอย่างการเขียนความนำข่าว

ความนำแบบสรุป (Summary Lead)

เป็นการสรุปสาระสำคัญของข่าวเพื่อตอบโจทย์ ๕ W ๑ H โดยอาจเน้นตัวใดตัวหนึ่ง เช่น ข่าวนี้ เน้นความสำคัญที่สาเหตุ (Cause) และผล (Result) จากกรณีของหญิงมีครรภ์ติดเชื้อโควิด และผู้ค้าฟ้าทะลายโจร ค้ากำไรเกินควร

Why Lead

ประธานราชวิทยาลัยสูตินารีแพทย์ฯ ระบุหญิงตั้งครรภ์ติดโควิด โอกาสเสียชีวิตมากกว่าคนทั่วไป ท้องแก่ ๘ เดือน มีน้ำคร่ำในมดลูก มาก ส่งผลปลอดภัยด้วยยาก ย้ำต้องฉีดวัคซีน ช่วยส่งภูมิคุ้มกันถึงลูก

พาณิชย์จับผู้ค้าฟ้าทะลายโจร - ชุดตรวจ ATK ขายนานออนไลน์ หลังพบค้ากำไรเกินควร ขณะที่ กกร.ตั้งอนุกรรมการฯ ถกโครงสร้าง ต้นทุนราคาที่เหมาะสม

เน้นสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์ หรือเรื่องราวนั้น คือสามเหลี่ยมดินแดง

Where Lead

รองโฆษก สตช. แฉลงสรุปชุมนุมสามเหลี่ยมดินแดง คมสถานการณ์ ไม่ได้ วอนผู้ชุมนุมแยกย้ายกลับ ยืนยันยิงกระสุนยาง - แก๊สน้ำตา จากทางด่วน เป็นไปตามหลักการ

เน้นความสำคัญของบุคคล โดยเฉพาะเป็นบุคคลที่รู้จักกันโดยทั่วไป ในฐานะภริยาของอดีตนายกรัฐมนตรี และผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรสาคร

Who Lead

“ท่านผู้หญิงบุญเรือน” ภริยา พล.อ.ชาติชาย อดีตนายกฯ วัย ๑๐๑ ปี ถึงแก่อนิจกรรม จากโควิด-๑๙

ผู้ว่าฯ วีระศักดิ์ โปสเตอร์เฟซบุ๊ก เผยปัญหาสุขภาพหลังติดโควิด สู้ไม่ไหว งานหนักเหมือนเดิม ขอย้ายไม่ได้ ตัดสินใจลาออก ก่อนเกษียณ ๑ ปี

: ความนำแบบเร้าใจ (Punch Lead)

เป็นความนำที่เน้นสถานการณ์ มีการใช้คำที่รุนแรง หนักแน่น แข็งกร้าว (Strong Words) ทำให้ความนำมีสีสันมากขึ้น

ฝ่ายค้านเปิดศึก ปิดบัญชี ชักฟอก ๖ รัฐมนตรี พุงเป่า “ตู - หนู - โอ” พวง “เฉลิมชัย - สุชาติ” ชัด “ชัยวุฒิ” เอาผิดดารา call out แขว่น “ธรรมนัส” ยื่น “ชวน” ๑๖ สิงหาคม

ปลดฟ้าผ่า “ธรรมนัส” สะท้านรัฐบาล สะเทือน พปชร.

: ความนำแบบให้ภูมิหลัง (Background Lead)

เป็นความนำที่กล่าวถึงภูมิหลังของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อสร้างความเข้าใจในประเด็น หรือเรื่องราวในอดีต

ปธน.อัมกันเผย หนีภูอลิบัน เลียงนองเลือด สหรัฐฯ ส่งทหารคุ้มกัน สนามบิน ปิดฉาก ๒๐ ปีสหรัฐยึดประเทศ สยบภูอลิบัน ช่วย “บิน ลาเดน”

การเขียนเนื้อข่าว

ส่วนประกอบสุดท้ายของการเขียนข่าวออนไลน์ คือเนื้อข่าว (Body or Details) เป็นส่วนที่จะอธิบายรายละเอียดของเหตุการณ์ หรือเรื่องราวต่างๆ โดยการเขียนข่าว จะต้องมีข้อมูล ข้อเท็จจริง และสามารถจัดลำดับข้อมูล ข้อเท็จจริง ตามโครงร่างคร่าวๆ (Outline) ที่อาจคิดไว้ในใจได้ การจัดลำดับเนื้อข่าว มีทั้งเหตุการณ์เดียว มีประเด็นสำคัญเพียงประเด็นเดียว เป็นเรื่องที่สามารถได้ง่าย เรียกว่าการจัดลำดับข่าวเนื้อหาเดียว (Single Incident) เช่น ข่าวอุบัติเหตุ อุบัติภัย ภัยธรรมชาติ ต่างๆ

แต่ในกรณีที่ข่าวนั้น มีรายละเอียดของเหตุการณ์ หรือเรื่องราวต่างๆ สลับซับซ้อนหลายแง่มุม หลายประเด็น เช่น ปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ข่าวประภทอาชญากรรมที่มีเงื่อนงำ เช่น คดีเด็กหญิงอรวรรณ วงศ์ศรีชา หรือน้องชมพู่อายุ ๓ ขวบ เสียชีวิตกลางป่าเพื่ออกเขาภูพานน้อย ใกล้หมู่บ้านกกกอก ตำบลกกตูม อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ข่าวการลักพาตัว เด็กหญิงพรศิริ วงศ์ศิลารุ่ง หรือน้องจิน่าที่บ้านห้วยฝักดาบ ตำบลอินทิล อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ข่าวคอร์รัปชัน หรือข่าวเชิงสืบสวนสอบสวน (Investigative News) ข่าวเหล่านี้อาจมีขนาดความยาวมากกว่าข่าวทั่วไป แต่เนื้อหาจะต้องสำคัญและจำเป็นเท่านั้น

สำหรับการรายงานข่าวเชิงสืบสวน สอบสวน (Investigative Reporter) นั้น อาจนับเป็นข้อยกเว้นของวิธีการเขียนข่าวออนไลน์ ที่ว่า ต้องคำนึงถึงข่าวที่สั้น กระชับ ชัดเจน เพราะอาจมีข้อมูล ตัวเลข แหล่งข่าว จำนวนมาก ต้องอธิบายให้ผู้รับสารเข้าใจ

การลำดับเนื้อหาข่าว

การเขียนข่าวที่ดี จะต้องเข้าใจการลำดับเนื้อหาของข่าว ซึ่งโดยหลักการ อาจไม่แตกต่างจากการเขียนข่าวทั่วไปมากนัก แต่การเขียนข่าวออนไลน์ ควรต้องเขียนอย่างกระชับ ชัดเจน ตรงประเด็น โดยขนาดความยาวของข่าว ไม่เกิน ๓ - ๔ วรรค ทั้งนี้ อาจจำแนกการเขียนข่าวได้เป็น ๒ ลักษณะ คือ

๑. ลำดับเนื้อหาโดยยึดความสำคัญเป็นหลัก (Significant Details) เป็นการเขียนในโครงสร้างการเขียนข่าว ที่ใช้สอนกันเป็นพื้นฐานในวิชาการเขียนข่าว นั่นคือการเขียนข่าวแบบพีระมิดหัวกลับ (Inverted Pyramid) โดยเขียนรายละเอียดของเนื้อหาข่าวที่สำคัญที่สุดก่อน จากนั้นจึงตามด้วยรายละเอียดของเนื้อหาข่าวที่สำคัญรองลงมาตามลำดับ ซึ่งในการเขียนข่าวออนไลน์นั้น ควรมุ่งเน้นข้อเท็จจริงหลักเกี่ยวกับการใช้พรณนา โวหาร คือการเขียนหรือการใช้สำนวนบรรยายเกินความจำเป็นการเขียนลำดับเนื้อหาโดยยึดความสำคัญ ยังจำแนกออกได้เป็นอีกหลายลักษณะ ดังนี้

เขียนรายงานข้อเท็จจริงทั่วไป (Fact Story) เป็นการเขียนที่เนื้อหาไม่สลับซับซ้อนมากนัก หรือเป็นข่าวที่มุ่งเน้นความเป็นมาของเหตุการณ์

- โฆษก ศบค..เผยเยียวยา ๓๓ แล้วกว่า ๖ พันล้าน-

นายธนกร วังบุญคงชนะ โฆษกศูนย์บริหารสถานการณ์เศรษฐกิจจากผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโควิด-๑๙ (ศบค.) เปิดเผยความคืบหน้า การเยียวยานายจ้างและผู้ประกันตน ตามมาตรา ๓๓ , ๓๙ และ ๔๐ ว่า เมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๖๔ กระทรวงแรงงาน โดยสำนักงานประกันสังคม ได้โอนเงินเยียวยานายจ้าง และลูกจ้างผู้ประกันตนในพื้นที่ ๑๓ จังหวัดไปแล้ว โดยแบ่งเป็นลูกจ้าง ๒,๓๙๙,๔๕๙ ราย เป็นเงิน

๕,๙๙๘.๖๕ ล้านบาท และทำการโอนให้นายจ้างไปแล้ว ๑๒,๗๑๑ กิจการ
เป็นเงิน ๕๙๔.๑๒ ล้านบาท รวมยอดเงินที่โอนไปแล้วจำนวน ๖,๕๙๒.๗๗
ล้านบาท

เขียนสำหรับเหตุการณ์ที่มีลีลาการเคลื่อนไหว (Action Story)
เป็นการเขียนที่มุ่งให้เกิดความสนใจและอารมณ์ร่วมของผู้รับสารเสมือน
อยู่ในเหตุการณ์ขณะนั้น อย่างไรก็ตามสำหรับไทยพีบีเอส จะต้องระมัดระวัง
ไม่เขียนเชิงพรรณนาโวหารจนเกินความเป็นจริง

**- ยึดทรัพย์ ร้อยล้าน บ้าน-ที่ดิน-รถหรู ปธ.สโมสรบอลลำพูน ฟอก
เงินค้ายา-**

ป.ป.ส. สนธิกำลัง ดีเอสไอ ปปง. ตำรวจภาค ๕ บุกยึดทรัพย์ประธาน
สโมสรฟุตบอลลำพูนวอริเออร์ ฟอกเงินจากการค้ายา ซื้อสโมสรฟุตบอล
ชื่อห้วยวางวัลที่ ๑ บ้าน ที่ดิน รถยนต์หรู มูลค่านับร้อยล้านบาท ขณะที่
นายพงษ์ศิริ ฐาราชวงศ์ศึก หรือบอสตาด อายุ ๓๓ ปี ประธานสโมสร ลั่น
ไม่ได้ค้ายา ไม่ได้ฟอกเงิน

ในการชี้แจงผ่านเพจราชันโคขาว บอสตาด ยืนยันหนักแน่นว่า
เขาบริสุทธิ์ แม้ในขณะที่ถูกยึดทรัพย์ เขาไม่ได้ปรากฏตัวที่จะคัดค้าน
ปฏิบัติการของเจ้าหน้าที่ก็ตาม

“ผมเชื่อมั่นในความบริสุทธิ์ของตัวเอง และกระบวนการยุติธรรม
เมื่อรู้ว่าถูกออกหมายจับ ผมได้เข้ามาพบกับดีเอสไอในทันที ตั้งแต่
เดือนกรกฎาคม ๒๕๖๔ และได้รับการประกันตัวมา ไม่เคยหลบหนีไป
ไหน..”

นายพงษ์ศิริ กล่าว

๒. การจัดลำดับเนื้อหา จากลักษณะเนื้อหาของเหตุการณ์ หรือ ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นแบ่งเป็น

๒.๑ **การเขียนที่มีเนื้อหาเดียว** (Single – Incident Story) ใช้เขียนเนื้อหาต่างๆ ที่ไม่สลับซับซ้อน เป็นข่าวสั้นที่สามารถตัดบางส่วนทิ้งได้โดยไม่เสียเนื้อความ

-กองปราบจับเจ้าของบ.รับเหมา เบี้ยหวัดนี้ ๒๐ ล้าน-

ตำรวจกองปราบ จับกุมนายพนม (สงวนนามสกุล) อายุ ๖๒ ปี อดีตเจ้าของบริษัทรับเหมาก่อสร้างโรงงานสำเร็จรูป และติดตั้งเครื่องจักรอุตสาหกรรมตามโรงงานต่างๆ ตามหมายจับศาลอาญา คดีแรงงาน และ พ.ร.บ.เช็ค มูลค่ากว่า ๒๐ ล้านบาท จากการจ่ายเช็คให้บริษัทคู่ค้าหลายราย รวมทั้งค่าจ้างค้ำจ่ายบริษัทลูก และพนักงานอีกจำนวนมาก

๒.๒ **การเขียนที่มีหลายเนื้อหา** (Complex Incident) ใช้เขียนเรื่องราวที่มีเนื้อหามาก เกี่ยวข้องหลายเหตุการณ์ เป็นข่าวสำคัญและมีผลกระทบต่อประชาชนและสังคม ในย่อหน้าแรกจะเขียนรายละเอียดรวมทุกเหตุการณ์ จากนั้นจึงเขียนในแต่ละเหตุการณ์ ที่ละย่อหน้า เป็นลำดับไปกรณีเช่นนี้ อาจเป็นการเขียนในลักษณะของไทม์ไลน์ คือ ความต่อเนื่องของเหตุการณ์ เช่น การชุมนุมทางการเมือง

**-กลุ่ม “ทะลุฟ้า” เปลี่ยนเส้นทางมุ่งบ้าน “ประยุทธ์” มีอบ
ดินแดงปักหลักสู้”-**

กลุ่ม “ทะลุฟ้า” เคลื่อนขบวนบุกบ้านนายกฯ เปลี่ยนเส้นทาง ใช้พหลโยธิน เลี้ยวขวาซอยพหลโยธิน ๒ เลี้ยวซ้ายวิภาวดีรังสิต หลังจากเจรจานายตำรวจระดับสูง ยอมให้ผ่านไปถึงหน้าบ้าน พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ขณะที่มือบดินแดงไม่ถอย ใช้วิธีตาต่อตา ฟันต่อฟัน สู้ตำรวจคุมฝูงชน

จากย่อหน้าแรกก็จะเขียนแยกไปที่ละย่อหน้าตามประเด็น และการเคลื่อนไหวของแต่ละกลุ่ม

รูปแบบการเขียนข่าว

รูปแบบการเขียนข่าว ซึ่งเป็นพื้นฐานของการเรียนการสอนการเขียนข่าว ตั้งแต่ในยุคอดีต คือการเขียนข่าวแบบ พีระมิดหัวกลับ (Inverted Pyramid) แต่นอกจากพีระมิดหัวกลับแล้ว ยังมีรูปแบบการเขียนข่าวแบบอื่นๆ อีก เช่น การเขียนข่าวแบบพีระมิดหัวตั้ง (Upright Pyramid) การเขียนข่าวแบบเล่าเหตุการณ์ (Time Sequence) และการเขียนข่าวแบบความนำ ผนวกกับเนื้อข่าวที่มีข้อเท็จจริงเสมอกัน (Lead-Plus Equal Facts) ซึ่งจะอธิบายเป็นลำดับไป ดังนี้

๑. **การเขียนข่าวแบบพีระมิดหัวกลับ** (Inverted Pyramid) เขียนด้วยการเริ่มต้นที่ข้อเท็จจริง หรือเรื่องราวที่สำคัญที่สุด ตามมาด้วยข้อเท็จจริงที่สำคัญรองลงมา จนถึงรายละเอียดอื่นๆ ในตอนท้าย ซึ่งสามารถตัดออกได้โดยไม่เสียความ รูปแบบการเขียนจะประกอบด้วยโครงสร้าง ๒ ส่วนคือ ความนำ (Lead) หรือโปรยข่าว โดยส่วนใหญ่จะเขียนความนำแบบสรุป (Summary Lead) เป็นการตอบคำถาม ๕ Ws + ๑ H อีกส่วนหนึ่งคือเนื้อข่าว (Body) เป็นส่วนที่ให้รายละเอียดของเหตุการณ์เขียนประเด็นสำคัญที่สุดก่อน จากนั้นประเด็นรองลงมาตามที่เขียนความนำหรือโปรยข่าวไว้

แผนภาพการเขียนข่าวแบบพีระมิดหัวกลับ

การเขียนข่าวแบบพีระมิดหัวกลับ ทำให้การให้หัวข้อสามารถทำได้สะดวกมากขึ้น ในขณะที่ผู้รับสารก็เข้าถึงประเด็นหรือใจความสำคัญของข่าวได้อย่างรวดเร็ว ด้วยพฤติกรรมการรับสารที่สนใจเรื่องสำคัญก่อนอ่านรายละเอียดอื่น

๒. การเขียนข่าวแบบพีระมิดหัวตั้ง (Upright Pyramid) การเขียนข่าวในเชิงสารคดีมักใช้การเขียนข่าววิธีนี้ โดยลักษณะการเขียนจะเขียนรายละเอียดที่สำคัญที่สุด (Climax) ไว้ตอนท้าย ผู้รับสารจะต้องอ่านรายละเอียด (Details) ทั้งหมดก่อน ถึงจะเข้าถึงใจความสำคัญของเนื้อหา ไม่ใช่ในการเขียนข่าวออนไลน์ ยกเว้นอาจเขียนในรูปแบบของโปสเตอร์สารคดี (Documentary Poster) ที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ ๒

แผนภาพการเขียนข่าวแบบพีระมิดหัวตั้ง

๓. การเขียนข่าวแบบเล่าเหตุการณ์ตามลำดับเวลาที่เกิดขึ้น (Time Sequence or Chronological Details) ใช้เขียนในข่าวเหตุการณ์ หรือในสถานการณ์ข่าวที่มีความอ่อนไหว เช่น ข่าวการชุมนุม ก่อจลาจล ปฏิวัติ รัฐประหาร หรือการแข่งขันกีฬาที่ประชาชนให้ความสนใจ วิธีเขียนจะเริ่มต้นด้วยสรุปย่อเหตุการณ์ทั้งหมด จากนั้นเขียนตามลำดับเวลา โดยช่วงเวลาของเหตุการณ์อาจมีความสำคัญมากกว่าประเด็นของเหตุการณ์

ในการเขียนข่าวออนไลน์ สามารถที่จะเล่าเหตุการณ์เช่นนี้ได้ เป็นไหม้ไลน์ของเรื่องราวที่อาจจะเริ่มต้น จนจบเหตุการณ์ หรือตัดตอนเป็นช่วงระยะเวลาก็ได้

แผนภาพการเขียนข่าวแบบลำดับเวลาที่เกิดขึ้น

ลักษณะของเนื้อข่าวออนไลน์ที่ดี

๑. ลำดับความดี สั้น กระชับ ชัดเจน ง่ายต่อการทำความเข้าใจ โดยเขียนด้วยภาษาทางการ แต่มีลักษณะคล้ายการเล่าเรื่อง (Storytelling)

๒. มีความเป็นปรัวิสัย คือนำเสนอด้วยความเที่ยงตรง ปราศจากอคติ ไม่สอดแทรกความคิดเห็น เขียนโดยอ้างบุรุษที่ ๓ เสมอ ไม่ใช่สรรพนาม บุรุษที่ ๑ หรือ ๒ เช่น คุณ เรา ของเรา ฉัน ของฉัน เว้นแต่กรณีอ้างอิงคำพูดโดยตรง (Direct Quotation) ของแหล่งข่าวเท่านั้น

๓. เขียนถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ ใช้ภาษาเรียบง่าย ไม่ซับซ้อน

๔. แสดงภูมิหลังของข่าว กรณีเป็นข่าวเหตุการณ์ต่อเนื่อง ด้วยการเขียนที่สั้น กระชับที่สุด

๕. ครบถ้วน สมบูรณ์ สกะดชื่อ นามสกุล ของผู้ที่ปรากฏในข่าวให้ถูกต้อง รวมทั้งสถานที่ที่อ้างถึงในข่าว การอ้างคำพูดของแหล่งข่าว ทั้งการเขียนรวมในเนื้อข่าว และการแยกออกมาในเครื่องหมาย “**อัญประกาศ**” (Direct and Indirect Quotation)

๖. เรียบเรียงข่าว ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ทั้งอ้างอิงแหล่งข่าว คำพูด (Quotation) ใช้ตัวเชื่อม (Transition) เพื่อลดความเป็นทางการของข่าว และทำให้ข่าวนั้นน่าอ่านมากขึ้น

ภาษาข่าวออนไลน์

การใช้ภาษาในการเขียนข่าวออนไลน์ มีนัยสำคัญที่แตกต่างจากการเขียนข่าวทั่วไป โดยคำนึงถึงพฤติกรรมของผู้รับสารในสื่อออนไลน์เป็นสิ่งสำคัญ

๑. **การใช้ถ้อยคำ** ใช้คำที่เป็นรูปธรรม มีความหมายที่ผู้รับสารทุกระดับเข้าใจได้ ไม่ใช่คำพุ่มเพื่อยการที่จะรู้ว่าคำใดเป็นคำพุ่มเพื่อยหรือไม่ ถ้าตัดคำนั้นออกไป ยังคงอ่านได้ความ เข้าใจประเด็นหรือเนื้อหาของข่าว คำๆ นั้นคือคำพุ่มเพื่อย ไม่ใช่คำแสดงในข่าว ยกเว้นต้องการอธิบายความหมายของคำที่ใช้เฉพาะกลุ่ม หรือคำที่เกิดขึ้นใหม่ เช่น คำที่ใช้ในการชุมนุมทางการเมืองของคนรุ่นใหม่

๒. **การใช้ประโยค** ชัดเจน ตรงประเด็น ไม่ซับซ้อน แต่ละประโยคควรมีประธานของประโยค และมีความหลากหลายในการใช้คำ

๓. **การย่อหน้า** ย่อหน้าจะทำให้อ่านข่าวได้ง่าย และมีความน่าสนใจมากขึ้น การย่อหน้าในข่าว ต้องสั้นกว่าการย่อหน้าในข้อเขียนประเภทอื่นๆ และควรคำนึงถึงธรรมชาติของการอ่านบนพื้นที่ออนไลน์ ที่มีลักษณะของ “**Multitasking**” คือ อ่านไปพร้อมกับกิจกรรมอื่นๆ เช่น ตอบอีเมล อ่านไลน์ เปิดลิงค์ใหม่ ดังนั้น จึงควรรวบประเด็นและเขียนไม่เกิน ๓ - ๔ ย่อหน้า เพื่อให้ผู้รับสารเข้าถึงเนื้อหาเร็วที่สุด

ในกรณีที่ข่าวมีหลายประเด็น หลายเรื่องราว ก็อาจแยกไปเป็นอีกข่าวหนึ่ง หรือใช้วิธีการนำเสนอข่าวตามลำดับเวลาของเหตุการณ์

ข่าวออนไลน์ที่น่าอ่าน

ไม่ใช่เพียงการเขียนข่าวเป็นเท่านั้น แต่สำหรับการเขียนข่าวออนไลน์ ให้นำอ่าน อ่านและรู้ความในเวลาที่สุดเร็ว จะต้องนำปัจจัยเหล่านี้มาพิจารณาประกอบด้วย คือ คุณลักษณะ (Identification) การอ้างแหล่งข่าวหรือที่มา (Attribution) คำพูด (Quotation) และการใช้ตัวเชื่อม (Transition)

๑. **การใช้คุณลักษณะ (Identification)** คือลักษณะเฉพาะบุคคล สถานที่ เหตุการณ์ และความสำคัญเพื่อให้ข่าวมีสีสันน่าสนใจมากขึ้น เช่น คุณสมบัติของบุคคลที่เป็นแหล่งข่าว หรือบุคคลในข่าว นายชัช อุบลจินดา **หนุ่มกระบี่ ผู้ช่วยนักท่องเที่ยวดังชาติจัมโกลน** เรืออากาศตรีหญิงพานิชภัค วงศ์พัฒน์กิจ **นักกีฬาเทควันโด เหรียญทองโอลิมปิก** คุณสมบัติด้านสถานที่ เพื่อฉายภาพให้เห็นสถานที่ตั้ง หรือลักษณะพิเศษของสถานที่นั้น เช่น บ้านกกกอก **ปริศนาฆาตกรรม “น้องชมพู”** สามแยกดินแดง **สมรภูมিরบกลุ่มทะเลภูเก็ต**

๒. **การอ้างถึงแหล่งข่าว (Attribution)** คือการระบุข้อความ อ้างอิงข้อมูล ถ้อยคำ ว่ามาจากผู้ใด หรือจากแหล่งใด เช่น การใช้คำกริยา เปิดเผยว่า กล่าวว่ายืนยัน ชี้แจง อธิบาย ตอบคำถาม ต่อท้ายชื่อแหล่งข่าว ไม่ใช่คำกริยา อาการ ของแหล่งข่าวหรือแหล่งที่มา เช่น **คุย เกรียด แสยะ ยิ้ม** เนื่องจากเป็นภาษาพูด ไม่ใช่ภาษาเขียน

๓. **การอ้างถ้อยคำประกอบการเขียนข่าว** การอ้างถ้อยคำหรือคำพูดของแหล่งข่าวโดยตรง (Direct Quotation) ในเครื่องหมายอัญประกาศ จะทำให้ข่าวมีความน่าเชื่อถือ มากขึ้น ช่วยให้ผู้รับสารรู้สึกเสมือนอยู่ในเหตุการณ์นั้น แต่ถ้อยคำดังกล่าว จะต้องมีการประเด็นและสาระสำคัญ มีการใช้คำที่โดดเด่น น่าสนใจ ส่วนการอ้างถ้อยคำหรือคำพูด

โดยอ้อม (Indirect Quotation) จะต้องถอดคำและเรียบเรียงให้ตรงกับข้อเท็จจริงที่แหล่งข่าวพูด

๔. **การใช้ตัวเชื่อม** (Transition) เป็นส่วนที่ทำให้การอ่านข่าวสั้นไหล ไม่สะดุด เป็นการเขียนย่อหน้า หรือประโยคที่เชื่อมโยงข้อมูลด้วยถ้อยคำ สำนวนเข้าด้วยกัน เช่น ในขณะที่เดียวกัน ในเวลาเดียวกัน ในขณะที่ ภายหลัง ก่อนหน้า รวมทั้ง อีกทั้ง นอกจากนั้น ในทางตรงกันข้าม อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ตาม

การรายงานข่าวออนไลน์

นอกจากการเขียนข่าวแล้ว ข่าวออนไลน์ยังหมายรวมถึง “**วิธีการรายงานข่าว**” ที่ต้องประกอบด้วยคลิป หรือการถ่ายทอดสดเหตุการณ์ (Live) ด้วย โดยการถ่ายทอดสด คือรูปแบบหนึ่งของการรายงานข่าวออนไลน์ ที่ต้องอยู่บนหลักการพื้นฐานการเสนอข้อเท็จจริง อย่างครบถ้วน และรอบด้านด้วย

ดังนั้น การถ่ายทอดสดเหตุการณ์ จึงต้องให้ความสำคัญในการนำเสนอภาพ และเสียง ให้ครบทุกมิติ โดยเฉพาะกรณีที่เป็นเหตุการณ์ความขัดแย้งของคนสองกลุ่ม จะต้องให้พื้นที่ในการนำเสนอโดยไม่ลำเอียง หรือมีอคติกับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

หลักการในการถ่ายทอดสด (Real Time Streaming) นอกจากการรายงานตามหลักการที่กล่าวแล้ว การถ่ายทอดสดจะมีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม ซึ่งสมาคมผู้ผลิตข่าวออนไลน์ ได้กำหนดแนวปฏิบัติในการนำเสนอ การถ่ายทอดสดเหตุการณ์ข่าวทางเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งจะกล่าวในรายละเอียดต่อไป ในบทที่ว่าด้วย “**จริยธรรมสื่อออนไลน์**”

คุณลักษณะเฉพาะข่าวออนไลน์

การเขียนข่าวออนไลน์ มีนัยสำคัญที่แตกต่างจากการเขียนข่าวทั่วไป โดยเน้นความที่สั้น กระชับ ชัดเจน อย่างไรก็ตาม ยังต้องเขียนในโครงสร้างที่ประกอบด้วย Lead หรือโปรยข่าว และเนื้อข่าว (body) อีกทั้งต้องมีรายละเอียดที่จำเป็น เพียงพอที่ผู้รับสารจะอ่านและเข้าใจประเด็นหรือสาระสำคัญของข่าวนั้นได้ การฝึกฝน เพื่อทักษะในการเขียนข่าวออนไลน์ การใช้ถ้อยคำ การวางรูปประโยค การย่อความ จึงเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง ที่จะทำให้การเขียนข่าวได้มาตรฐาน และสอดคล้องกับพฤติกรรมผู้รับสารอย่างแท้จริง

ในบทต่อไป นับเป็นหัวใจของทุกบทที่ผ่านมา นั่นคือ “**จริยธรรมสื่อออนไลน์**” โดยเฉพาะเมื่อภูมิทัศน์สื่อเปลี่ยนไป มีความหลากหลายของสื่อมากขึ้น มีการใช้ช่องทางสื่อออนไลน์ ส่งข่าวสาร ข้อมูล จำนวนมาก ทั้งผู้ที่เป็นสื่อโดยอาชีพ และประชาชนทั่วไป ที่เป็นเพียงผู้ใช้เครื่องมือสื่อสาร ที่อาจขาดความเข้าใจในหลักการทำงานภายใต้ความรับผิดชอบ ดังนั้น จึงเกิดปัญหาในการละเมิดจริยธรรมบนพื้นที่สื่อออนไลน์ ที่ต้องมีหลักคิดและแนวปฏิบัติที่ชัดเจน

ع

จริยธรรมสื่อออนไลน์

พื้นที่สื่อออนไลน์ เป็นพื้นที่ที่เกิดการละเมิดจริยธรรมมากที่สุด ทั้งจากความหลากหลายของผู้ใช้สื่อ ทุกคนทั่วไป และผู้ที่อยู่ในวิชาชีพ โดยเฉพาะสื่อวิชาชีพ กระบวนการในการผลิตเนื้อหาออนไลน์ ที่ลดขั้นตอนของ “ซับเอดิเตอร์” (Sub-Editor) ซึ่งมีหน้าที่ในการตรวจสอบ แก้ไข ข้อความ การจัดวางรูปแบบ การใช้ภาพ และการให้หัวข่าว ก่อนการตีพิมพ์ ในระบบการผลิตเนื้อหาหนังสือพิมพ์เดิม เปลี่ยนมาเป็นการทำงานอย่างครบวงจรในสื่อออนไลน์ โดยคนๆ เดียว อาจทำงานตั้งแต่การเขียนและเรียบเรียงข่าว การเลือกภาพ การให้หัวข่าวจนกระทั่งนำข่าวเข้าสู่ระบบ

นอกจากนั้น การเติบโตขยายตัวของสื่อออนไลน์ โดยเฉพาะสื่อสังคมออนไลน์ ที่แต่ละวัน มีเรื่องราว มีข่าวสาร ข้อมูล มากมายมหาศาล ทั้งจากสื่ออาชีพ และประชาชนทั่วไป ซึ่งสามารถผลิตเนื้อหาออนไลน์ ที่มีผู้ติดตามจำนวนมาก เช่น เพจอึ้งเจ็บบเลียบด่วน หมอแสบแพนด้า CSI LA Drama-addict ฯลฯ รวมทั้งคลิป Live เรื่องราวต่างๆ ที่น่าสนใจ เนื้อหาจากสื่อเหล่านี้ กลายเป็นแหล่งที่มาของข่าวบนพื้นที่สื่อออนไลน์ ของสื่ออาชีพ รวมทั้งสื่อกระแสหลัก จำเป็นต้องแยกแยะ และทำความเข้าใจระหว่างความจริง กับมายาคติที่ถูกประกอบสร้างขึ้น

มีกลุ่มคนซึ่งไม่ได้อยู่ในวิชาชีพสื่อมวลชนจำนวนหนึ่ง ที่ต้องการใช้สื่อเป็นเครื่องมือในการกระจายข่าวลวง หรือต้องการลดทอนความเชื่อถือของสื่ออาชีพ ใช้วิธีการเขียนข่าวลวง ประกอบสร้างเรื่องราวที่ไม่ได้เกิดขึ้นจริง เพื่อหวังให้สื่อนำเสนอเนื้อหา หรือเรื่องราวนั้นไปใช้ ปรากฏการณ์เช่นนี้ เรียกว่า “หลุมดักควาย” (Buffalo Trap) ซึ่งในความเป็นจริงสื่อที่ไม่ได้ตรวจสอบข้อเท็จจริง ตรวจสอบแหล่งที่มาตามหลักการทำงานวิชาชีพก่อน ก็กลายเป็นเหยื่อของคนกลุ่มนี้จำนวนไม่น้อย

เนื้อหาที่ปรากฏบนสื่อสังคมออนไลน์ จึงมีทั้งที่เป็นข้อเท็จจริง มีเหตุผล เป็นเรื่องลวงโลก หรือเป็นเพียงอารมณ์ ความรู้สึก การใช้ข้อมูล ข่าวสาร เหตุการณ์หรือเรื่องราวจากสื่อสังคมออนไลน์ ต้องตรวจสอบให้แน่ใจว่า เนื้อหา ข้อมูลที่ไหลเวียนอยู่ในพื้นที่ของสื่อสังคมออนไลน์นั้น เป็นความรู้สึก เป็นการประกอบสร้างขึ้น หรือเป็นความจริงที่เชื่อถือได้

ดังนั้น หากพิจารณากระบวนการผลิตข่าวออนไลน์ โอกาสในความผิดพลาด จึงมีนับตั้งแต่การอ้างอิงแหล่งที่มา การให้หัวข้อ การเลือกภาพไปจนถึงการเขียนข่าว นอกจากนี้ยังมีการรายงานข่าวออนไลน์ ในรูปแบบของการถ่ายทอดสดเหตุการณ์ (Live) ตลอดจนจนถึงการให้หัวข่าวลวง (Clickbait) ข่าวปลอม (Fake news) วาทกรรมที่สร้างความเกลียดชัง (Hate Speech) และอาจรวมทั้งปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์ ซึ่งคาบเกี่ยวกับประเด็นข้อกฎหมายด้วย

หัวข้อกับปัญหาการละเมิดจริยธรรม

โดยส่วนใหญ่ข้อบังคับและแนวปฏิบัติด้านจริยธรรม จะไม่ได้เขียนถึงหัวข้อโดยเฉพาะเจาะจง แต่อาจใช้แนวทางเช่นเดียวกับการเขียนข่าวหรือการรายงานข่าวทั่วไป เช่น ข่าวต้องไม่แทรกความคิดเห็น ไม่บิดเบือน ไม่คาดเดา ไม่ชี้นำ ไม่สร้างความเข้าใจผิด หรือไม่ทำให้เกิดความตื่นกลัวจนเกินเหตุ หัวข่าวก็เช่นเดียวกัน

อย่างไรก็ตาม หน้าทีของหัวข้อ คือบอกประเด็นหรือใจความสำคัญของข่าวเท่านั้น ด้วยข้อจำกัดของพื้นที่ และการใช้คำ หัวข่าวจึงไม่อาจทำหน้าที่บอกรายละเอียดของข่าวได้ทั้งหมด จำเป็นจะต้องอ่านเนื้อหาข่าวประกอบด้วย ซึ่งโดยหลักการ เนื้อข่าวในสื่อออนไลน์ก็ต้องเขียนให้สั้น กระชับ ชัดเจน และเข้าถึงประเด็นได้อย่างรวดเร็วอยู่แล้ว นอกจากนี้ ข่าวที่มีความเกี่ยวเนื่องกัน ก็จะมีลิงค์ข่าวเพื่อให้ผู้รับสารได้ติดตามพัฒนาการของข่าว และรับรู้เนื้อหาอย่างครบถ้วน สมบูรณ์ด้วย

อย่างไรก็ดี ในบางครั้ง อาจมีความสับสนไม่เข้าใจระหว่าง การขยายความหัวข้อ หรือการใช้ถ้อยคำที่สะท้อนอารมณ์ ความรู้สึกของผู้ให้หัวข้อ เช่น คำว่า เฮ ขาวดี ขาวร้าย เจ๋ง สุดยอด ฯลฯ ซึ่งไม่ใช่การแสดงความเห็น กับการใช้ถ้อยคำที่เป็นการตีความ หรือให้นำหนักกับคำพูดของแหล่งข่าว เกินความเป็นจริง เช่น โว ฟุ้ง ฝัน ลั่น แห้ งามใส ฯลฯ ในกรณีหลังนี้ เป็นการใช้คำที่อาจเจือปนด้วยอคติของผู้ให้หัวข้อที่มีต่อแหล่งข่าว

กรณีการขยายความหัวข่าว เช่น คำว่า **“ข่าวดี”** มักใช้ในกรณีข่าว เหตุการณ์ที่เป็นเรื่องน่ายินดีของคนทั้งชาติ การประกาศยกย่องคนไทย ของสถาบันต่างประเทศ ความสำเร็จในการคิดค้นวิทยาการใหม่ของคน ไทย เช่น หัวข่าว **“ข่าวดี ! จุฬารววิจัยสารสกัดสมุนไพรกว่า ๖๐ ชนิด มาเป็นยารักษาโรคโควิด”** ความสำเร็จของนักกีฬาชาติไทย ในการแข่งขัน กีฬาระดับโลก ตัวอย่าง **“คนไทย เฮ เทนนิส ฮีโร่ คว่าเหรียญทอง เทควันโด โอลิมปิก”**

ไม่ว่าคำๆ นั้น จะเป็นคำที่แหล่งข่าวพูด หรือเป็นการขยายความที่ สะท้อนอารมณ์ความรู้สึกของคนส่วนใหญ่ โดยผู้ให้หัวข่าวเอง ก็ไม่นับว่า เป็นการละเมิดจริยธรรม หากไม่ได้ส่งผลกระทบต่อให้เกิดความเสียหายต่อ สังคมและบุคคลอื่น ซึ่งแตกต่างจากหัวข่าวที่ใช้คำว่า โว ฟุ้ง ต่อท้ายชื่อ แหล่งข่าว เป็นการตัดสินด้วยหัวข่าวว่าแหล่งข่าวพูดไม่จริง หรือเกินจริง

โดยสรุป หัวข่าวทำหน้าที่บอกประเด็น หรือใจความสำคัญของข่าว นั้น กรณีที่เป็นข่าวซึ่งมีข้อมูลสองด้าน หรือเป็นข่าวที่มีความเห็นแตกต่างกันเป็นสองฝ่าย การให้หัวข่าว จะต้องไม่มีอคติ ไม่ลำเอียง และเสนอข้อเท็จจริง อย่างครบถ้วน รอบด้าน สมดุล และผู้รับสารก็อาจต้องอ่าน ประกอบทั้งหมดในโครงสร้างข่าวเพื่อความเข้าใจอย่างแท้จริง

หัวข่าวลวง คลิกเบท (Clickbait)

คลิกเบท (Clickbait) คือหัวข่าวลวง ยั่วให้อ่าน นับเป็นความผิดด้านจริยธรรม ที่เกี่ยวข้องกับการให้หัวข่าวโดยตรง จุดประสงค์ของคลิกเบทคือการดึงดูดคนให้เข้าไปกดไลค์ กดแชร์ โดยอาศัยหลักการพื้นฐานข้อหนึ่งในเชิงองค์ประกอบคุณค่าข่าว คือข่าวที่ปลุกชนสนใจ (Human Interest) หรือข่าวที่ส่งผลต่ออารมณ์ ความรู้สึก (Emotion) ของคน เป็นข่าวที่มุ่งตอบสนองสัญชาตญาณความอยากรู้อยากเห็นของมนุษย์ ข่าวที่ทำให้รู้สึกแปลกใจ สงสัย หลักการนี้ถูกนำมาใช้เป็น การให้หัวข่าว เพื่อสร้าง การมีส่วนร่วม (Engagement) ยอด Traffic ที่มากขึ้น ไม่แตกต่างไปจาก ตัวเลขแทนความนิยมของคนดูโทรทัศน์ (Rating) เจ้าของเว็บ หรือสื่อออนไลน์นั้น ก็จะได้รายได้จากการโฆษณาตามจำนวนคนที่กดคลิกเข้าไป

หัวข่าวแบบคลิกเบท จะเป็นลักษณะการใช้วลี ประโยคการตั้งคำถาม มักใช้ในข่าวบันเทิง ข่าวสังคม ข่าวชาวบ้าน ที่มีลักษณะเป็นข่าวเบา (Soft News) เน้นการเร้าอารมณ์มากกว่าเนื้อหาสาระ

เป้าหมายของคลิกเบท มุ่งต่อการสร้างรายได้ ไม่ได้เป็นเป้าหมายในเชิงการสื่อสารข้อเท็จจริง หรือเรื่องราวที่เกิดขึ้นตามหลักการทำงานของสื่อมวลชนว่า ผู้ที่อยู่ในวิชาชีพจำนวนไม่น้อยก็ ใช้วิธีแบบ “**คลิกเบท**” เพื่อให้คนเข้าไปกดไลค์ กดแชร์ด้วย

ตัวอย่างคำที่ใช้ในหัวข้อแบบคลิกเบท เช่น ตะลึง ทึ่ง อึ้ง เมื่อก่อน เขาไม่ได้เป็นเช่นนี้ แต่วันนี้เขาเป็นเช่นนี้ไปแล้ว นี่คือนสิ่งที่เขาทำ รู้แล้ว ต้องช็อก ฯลฯ เมื่อคลิกเข้าไป ก็อาจจะพบเนื้อหาที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับหัวข้อเลย หรือเป็นข่าวธรรมดาๆ ที่เรารู้กันอยู่ทั่วไปแล้ว หรือมากกว่านั้น อาจพบข่าวที่เขียนขึ้นมาเอง โดยที่ไม่มีข้อมูล ข้อเท็จจริงเลย ในวิชาชีพเรียกว่า “**เต้าข่าว**” เป็นการผสมคำระหว่าง เต้า + ข่าว แปลว่า แต่งเรื่องขึ้นแล้วนำเสนอเป็นข่าว มีความหมายเช่นเดียวกับคำว่า “**นั่งเทียนเขียนข่าว**” ในยุคสื่อหนังสือพิมพ์นั่นเอง

แต่หัวข้อที่มีลักษณะตั้งคำถามเช่นเดียวกัน แต่มีคำตอบชัดเจนในเนื้อหาข่าว เป็นวิธีการให้หัวข้อลักษณะหนึ่ง เช่น “**นายกฯ งดรับเงินเดือน ช่วยเหลือประชาชนก็บาท?**” ไม่เรียกว่า “**คลิกเบท**” เพราะไม่ใช่หัวข้อลวง อยากรู้ก็ตาม ต้องระมัดระวังในการให้หัวข้อลักษณะนี้

ประเด็นความผิดในเรื่องจริยธรรมหัวข้อ แบบคลิกเบท ก็คือการนำเสนอเนื้อหาที่ปกปิดข้อเท็จจริงทั้งหมด หรือบางส่วน ทำให้ผู้รับสารสำคัญผิด ไม่สามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้อย่างครบถ้วน

การเสนอข่าว ที่ใช้หัวข้อแบบคลิกเบท เป็นวิธีการทำมาหากินของผู้ใช้เครื่องมือสื่อสารโดยมีเป้าหมายในการหารายได้ สำหรับผู้ที่อยู่ในวิชาชีพสื่อ การให้หัวข้อแบบคลิกเบท อาจได้ผลตอบแทนบ้าง แต่ก็เพียงระยะสั้น หากผู้รับสารพบว่าเป็นการให้หัวข้อ ด้วยจุดประสงค์ที่ต้องการลวงให้เข้าไปอ่าน เขาจะไม่เข้าไปอ่านอีก

ข่าวปลอม เฟกนิวส์ (Fake News) ไวรัสวารสารศาสตร์

เฟกนิวส์ (Fake News) เป็นปรากฏการณ์ร่วมที่เกิดขึ้น ในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงของภูมิทัศน์สื่อ ด้วยการเข้าถึงเทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่ ที่กล่าวกันว่า ใครๆ ก็เป็นนักข่าวได้ ทำให้มีการผลิตเนื้อหาจำนวนมาก ที่มีจุดประสงค์หลากหลาย ทั้งการจงใจผลิตข่าวปลอม การแชร์ข่าวปลอมโดยไม่มีการตรวจสอบ รวมไปถึงเจตนาที่จะสร้างข่าวปลอมเพื่อวัตถุประสงค์ทางการเมือง เช่น ปฏิบัติการข่าวสาร (Information Operation - IO) เพื่อผลิตเนื้อหาโน้มน้าวให้เชื่อ หรือโฆษณาชวนเชื่อให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ในขณะเดียวกัน ก็เป็นการลดทอนความน่าเชื่อถือในข้อมูลข่าวสารของอีกฝ่ายหนึ่งด้วย

เฟกนิวส์ ก็ไม่แตกต่างจากโรคระบาด ที่แพร่กระจายไปอย่างรวดเร็ว เชื่อโรคร้ายของเฟกนิวส์นี้ เราอาจเรียกว่าเป็น “**ไวรัสวารสารศาสตร์**” (Journalism Virus) ในแต่ละวันเครื่องมือสื่อสารสมัยใหม่ ได้ถูกใช้ผลิตข่าวปลอม ปะปนไปกับข่าวจริง จำเป็นต้องแยกแยะและตรวจสอบแหล่งที่มา ที่เชื่อถือได้ ก่อนจะเผยแพร่ต่อไป อย่างไรก็ตาม ควรเข้าใจความหมายของคำว่า “**เฟกนิวส์**” ทั้งในเชิงวารสารศาสตร์ และในมุมมองกฎหมายก่อนที่จะศึกษาเรื่องเฟกนิวส์ต่อไป

แม้ข่าวปลอม คือ เฟกนิวส์ แต่ข่าวที่มีลักษณะคลาดเคลื่อนจากข้อเท็จจริงไปบ้าง ไม่เรียกว่าเป็นเฟกนิวส์ แต่เป็นข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง (Misinformation) หรืออาจเป็นความไม่รอบคอบถ้อยถันของผู้ให้ข่าว เช่น หัวข่าวและเนื้อข่าว “**เศรษฐกิจอินเดียแห่งปีหนิโควิด-๑๙ บางลำบิ นเข้าไทย**” ข้อเท็จจริงก็คือ เศรษฐกิจอินเดีย เข้าเครื่องบิ นเหมาลำบิ นออกนอกประเทศจริง และมีผู้ถือสัญชาติอินเดีย บางคนเตรียมที่จะบิ นเข้าประเทศไทยจริง แต่ไม่ได้มากับเครื่องบิ นแบบเหมาลำบิ น ซึ่งหากความหมาย

ของคำว่า เครื่องบินแบบเหมาลำ คือการเดินทางของคนจำนวนมาก ก่อนหน้าข่าวนี้อีกมีการเดินทางของคนสัญชาติอินเดีย เข้ามาในประเทศไทย จำนวนมาก โดยเครื่องบินทั้งลำ มีคนไทยไม่กี่คนเท่านั้นที่เดินทางพร้อมกับคนสัญชาติอินเดีย ซึ่งหากพิจารณาความจริงข้อนี้ การเดินทางโดยเครื่องบินแบบเหมาลำหรือไม่ ก็ไม่ใช่สาระสำคัญ

ความหมายของเฟกนิวส์ จึงไม่ได้หมายถึง ข่าวที่คลาดเคลื่อน ข้อมูลไม่ถูกต้อง (Misinformation) ไม่ใช่ข่าวที่ผู้ให้ข่าว ผู้เขียนข่าว เข้าใจในขณะนั้นว่า เป็นข่าวหรือภาพที่ถูกต้องแล้ว ซึ่งตรงข้ามกับเฟกนิวส์ ในความหมายว่า ข่าวที่บิดเบือน จงใจให้เชื่อว่าเป็นข่าวจริง หรือ หัวข่าวจริง(Disinformation) ซึ่งในทางกฎหมาย ก็มีผลแตกต่างกันด้วย

พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๖๐ มาตรา ๑๔ (๑) การนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่บิดเบือน หรือปลอมไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ประชาชน ถือเป็นความผิดตามกฎหมายฉบับนี้

หากพิจารณาคำว่า “**โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ประชาชน**” แปลว่า ข่าวปลอมหรือเฟกนิวส์นั้น จะต้องส่งผลกระทบต่อประชาชนได้รับความเสียหาย หรือมีความเป็นไปได้ที่จะส่งผลกระทบต่อเกิดความเสียหายแก่ประชาชนด้วย นอกจากนั้นความผิดฐานนำเข้าข่าวปลอม ไม่เพียงเป็นการกระทำโดย “เจตนา” คือกระทำโดยรู้สำนึกใน การที่กระทำ และในขณะเดียวกันผู้กระทำประสงค์ต่อผล หรือยอมเล็งเห็นผลของการกระทำนั้นเท่านั้น หากผู้กระทำยังต้องมี “เจตนาพิเศษ” คือ เจตนาทุจริต หรือหลอกลวงด้วย หลักเรื่องเจตนาพิเศษนี้ มีคำพิพากษา ศาลฎีกาวินิจฉัยไว้เป็นบรรทัดฐานแล้ว

ดังนั้น หากเป็นเพียง ข่าวคลาดเคลื่อน ข้อมูลไม่ถูกต้อง หรือ Misinformation อีกทั้งขาด “เจตนาพิเศษ” ก็ไม่เป็นความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ข่าวที่คลาดเคลื่อน ข้อมูลไม่ถูกต้อง จะไม่ถือว่าเป็น “เฟคนิวส์” แต่ผู้ให้หัวข่าว หรือเขียนข่าว ก็พึงต้องระมัดระวังไม่ให้หัวข่าว หรือเขียนข่าวให้คนเข้าใจ ตีความผิด หรือเป็นเหยื่อในการกระจายเฟคนิวส์โดยไม่รู้ตัว

กรชนก รักษาเสรี อนุกรรมการฝ่ายต่างประเทศ สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย เสนอรายงานหัวข้อเฟคนิวส์ (Fake News) วิชาชีพแห่งวารสารศาสตร์ไว้ในเพจ “จุลสารราชดำเนิน” (สิงหาคม ๒๕๖๐) โดยอ้างอิงความเห็นของศาสตราจารย์สตีเวน ไรเนอร์ (Steven Reiner) แห่งมหาวิทยาลัยสโตนี บรู๊ก (Stony Brook University) ที่เคยมาจัดการอบรมเรื่อง “การรู้เท่าทันข่าว” หรือ News Literacy ให้กับนักข่าวไทยและฟิลิปปินส์ โดยมีคำแนะนำ ในการพิจารณาความน่าเชื่อถือ ของบทความ และเนื้อหา ดังนี้

๑. สรุปเนื้อหา เปรียบเทียบกับพาดหัวข่าวว่าตรงกันหรือไม่
๒. ไนน์ส่ หลักฐาน เป็นหลักฐานทางตรงหรือทางอ้อม นักข่าวไปเห็นมาเองหรือไม่
๓. พิจารณาความน่าเชื่อถือของแหล่งข่าว (แหล่งข่าวมีความเป็นอิสระ หรือมีเบื้องหน้าเบื้องหลังอย่างไร ตรวจสอบจากหลายๆ แหล่ง ดีกว่าแหล่งเดียว แหล่งข่าวแสดงหลักฐานด้วยดีกว่าพูดลอยๆ แหล่งข่าวเป็นผู้เข้าถึงข้อมูล และเป็นผู้รู้จริงหรือไม่ และแหล่งข่าวพร้อมที่จะให้ข้อมูลแบบเปิดเผยตัวต่อสาธารณชน ย่อมดีกว่าแหล่งข่าวที่จะให้ข้อมูลแบบไม่เปิดเผยตัวตน)

๔. นักข่าวมีและได้แสดงความโปร่งใสแค่ไหน ในการรายงานข่าว
๕. นักข่าวได้ให้ข้อมูลและเรื่องราวพร้อมกับบริบทที่ทำให้เห็นภาพที่แท้จริงหรือไม่
๖. คำถามหลักๆ มีคำตอบครบหรือไม่ ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร เมื่อใด เพราะอะไร
๗. การนำเสนอมีความยุติธรรม (Fair) หรือไม่สมดุล (Balance) หรือไม่ ภาษาที่ใช้สะท้อนอคติหรือไม่

ถึงแม้ภูมิทัศน์สื่อที่เปลี่ยนไป จะก่อให้เกิดภาวะที่เรียกว่า ข้อมูลท่วมท้น (Information Overload) จนกระทั่งผู้รับสารอาจแยกแยะไม่ได้ระหว่าง “ข่าวจริง” และ “ข่าวปลอม” แต่ในความหลากหลายของสื่อตัวเอง ผู้รับสารก็ควรจะมีโอกาสที่จะตรวจสอบความจริงจากหลายๆ แหล่ง มากกว่าที่จะเชื่อแหล่งที่มาของข่าวเพียงแหล่งเดียว

Hate Speech วาทกรรมสร้างความเกลียดชัง

Hate Speech หรือวาทกรรมที่สร้างและสั่งสมความเกลียดชัง เป็นรูปแบบหนึ่งที่เกิดปัญหาการละเมิดจริยธรรมในสื่อออนไลน์ โดยเฉพาะในสถานการณ์ความแตกต่างทางความคิดจากยุค “การเมืองเสี้ยม” ต่อเนื่องมาถึงปัจจุบัน ระหว่างกลุ่มคนที่เรียกตัวเองว่า “ฝ่ายประชาธิปไตย” กับ “ผู้มีอำนาจ”

วาทกรรมที่สร้างความเกลียดชัง ถูกผลิตออกมาจำนวนมาก รวมทั้งสื่ออาชีพ ที่ไม่แยกแยะบทบาทการทำหน้าที่ “**บนพื้นที่สาธารณะ**” และ “**ทัศนคติ ความคิดเห็น ความเห็นส่วนตัว**” หัวข่าวรวมทั้งเนื้อข่าวจึงปะปนไปด้วยอคติของคนทำสื่อ ที่มุ่งจะสร้างความเกลียดชัง และลดทอนความเชื่อถือของฝ่ายตรงข้าม ไม่ว่าจะ เป็นกลุ่มเคลื่อนไหวทางสังคม หรือกลุ่มสื่อด้วยกันเอง

ยังไม่ปรากฏนิยาม หรือความหมายของ Hate Speech อย่างเป็นทางการ แต่ “**พิรธรอง รามสูต**” ผู้เขียน “**ประทุษวาจา กับโลกออนไลน์**” นิยาม Hate Speech ซึ่งเธอเรียกว่า “**ประทุษวาจา**” ดังนี้

“การใช้คำพูดหรือการแสดงออกทางความหมายใดๆ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อโจมตีกลุ่มบุคคล หรือปัจเจกบุคคล โดยมุ่งไปที่ฐานของอัตลักษณ์ ซึ่งอาจจะติดตัวมาแต่ดั้งเดิมหรือเกิดขึ้นภายหลังก็ได้ เช่น เชื้อชาติ ศาสนา สีผิว สถานที่เกิด/ที่อยู่อาศัย อุดมการณ์ทางการเมือง อาชีพ หรือลักษณะอื่นที่สามารถทำให้ถูกแบ่งแยกได้ การแสดงความเกลียดชังที่ปรากฏอาจเป็นการเหยียดหยามศักดิ์ศรี หรือลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์ หรือยุยงส่งเสริมให้เกิดความเกลียดชัง ตลอดจนส่งเสริมให้ใช้ความรุนแรงด้วยก็ได้ โดยจุดเน้นที่แสดงว่าประทุษวาจาแตกต่างจากการแสดงความเกลียดชังทั่วไป คือผู้ส่งสารมีเจตนาชัดเจน ที่จะทำให้เป้าหมายซึ่งระบุในเนื้อหาของ การสื่อสารได้รับความเกลียดชังจากคนอื่น ในลักษณะที่ถูกตีตราว่าไม่เป็นที่ต้องการของสังคม และอาจใช้ความรุนแรงจัดการได้”

โดยสรุป ประทุษวาจา หรือวาทกรรมที่สร้างความเกลียดชัง หรือ Hate Speech หมายถึงคำพูด การแสดงออก หัวข่าว เนื้อข่าว ที่มุ่งสร้างความเกลียดชังให้ฝ่ายตรงข้าม ซึ่งอาจจะไม่ใช่ถ้อยคำที่สร้างความรู้สึกเกลียดชังในทันที แต่เป็นถ้อยคำ หรือการแสดงออก ที่กระทำซ้ำจนกระทั่งสามารถปลุกเร้าให้ผู้รับสาร ใช้ความรุนแรงเพื่อระบายออกซึ่ง

ความโกรธและเกลียดชังนั้น เช่น กรณีที่สถานีวิทยุยานเกราะยุคหนึ่ง ทำซ้ำถ้อยคำ จนทำให้กลุ่มมวลชนกลุ่มหนึ่งเกลียดชังนักศึกษา บุกรุกเข้าไป ทำร้าย ทำทารุณกรรม นักศึกษาในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ด้วยความเชื่อจากสารของสถานีวิทยาว่า คนเหล่านั้นไม่ใช่คนไทย

ดังนั้น สื่อที่ประกอบวิชาชีพสื่อสารมวลชน เป็นอาชีพหลัก ควรต้องพิจารณาว่า ถึงแม้สื่อก็เป็นเช่นเดียวกับคนโดยทั่วไป คืออาจมีความเชื่อหรือทัศนคติต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องศาสนา สังคม การเมือง หรือมีความไม่พึงพอใจแหล่งข่าว นักการเมืองฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง อารมณ์และความรู้สึกที่เหนือเหตุผลเหล่านี้ จะต้องระมัดระวัง ไม่นำมาปะปนกับการทำหน้าที่บน “**พื้นที่สาธารณะ**” ไม่ใช่ Hate Speech บนหน้าจอ หรือบนพื้นที่ออนไลน์

กรณีศึกษา การละเมิดจริยธรรมสื่อออนไลน์

การละเมิดจริยธรรม การใช้ภาพในปกข่าว การใช้คำ รวมทั้งปัญหาในแง่เทคนิค ซึ่งส่งผลให้เกิดคำถามว่า สื่อละเมิดจริยธรรมหรือไม่ หากไม่ได้มีเจตนาหรือจงใจ และสามารถที่จะอ้างให้พ้นความรับผิดชอบได้หรือไม่

ภาพต่อไปนี้ ซึ่งส่วนใหญ่เป็น ภาพของไทยพีบีเอส มีบางภาพที่ต้องการแสดงให้เห็นข้อควรระวังในการใช้ภาพ และการเลือกใช้คำในหัวข้อ เป็นเพียงตัวอย่างประกอบคำอธิบาย ไม่ได้เป็นแนวปฏิบัติของไทยพีบีเอส โดยหนังสือเล่มนี้ จะไม่ใช่ตัวอย่างจากองค์กรสื่อภายนอก ซึ่งอาจเกิดกรณีโต้แย้งสิทธิและความถูกต้องได้

**หลีกเลี่ยงการใช้ภาพที่เห็นใบหน้า เด็กและเยาวชน โดยใช้ภาพ
การ์ตูนแทน** ภาพที่ส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชน ภาพการแสดง
ทารุณกรรม หรือภาพที่ส่งผลกระทบต่อเด็ก ผู้โฆษณาหรือเผยแพร่
มีความผิดตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.๒๕๔๖ อีกทั้งเป็น
ความผิดฐานละเมิดจริยธรรม เนื่องจากเด็กและเยาวชนยังขาดวุฒิภาวะ
ที่จะรับรู้และเข้าใจในเรื่องราวเกี่ยวกับเขาที่ถูกสื่อสารออกไป หากเป็น
เรื่องที่กระทบจิตใจ จะเป็นปมที่ฝังอยู่ในใจเมื่อเขาโตขึ้น และเป็นปัญหา
สังคมต่อไปในอนาคตได้

การใช้ภาพทารก เด็ก และเยาวชน ควรหลีกเลี่ยงด้วยภาพที่ไม่เห็น
ใบหน้าหรือใช้ภาพการ์ตูนแทน

ใช้สรรพนามแทนความรู้สึก ไม่ควรใช้สรรพนาม จากความรู้สึก เช่น
แต้ว สุตาพร ไม่ควรใช้คำว่า “น้องแต้ว สุตาพร”

VIPA
1h · 🌐

ขอแสดงความยินดีกับ “แต้ว สุตาพร สีสอนดี” ที่สามารถคว้าเหรียญทองแดง ในการแข่งขันมวยสากลรุ่น รุ่นไลท์เวท 60 กก. ใน #OlympicGame... See More

ขอแสดงความยินดี

น้องแต้ว สุตาพร สีสอนดี
เหรียญทองแดง โอลิมปิก 2020
มวยหญิง รุ่นไลท์เวท 60 กก.

ดูภาพ : www.stadiumth.com

www.VIPA.me | VIPA | VIPADotMe | @VIPADotMe |

เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสถาบัน ต้องใช้วิจารณญาณอย่างถี่ถ้วน
สถาบันเป็นเรื่องที่อ่อนไหว และส่งผลกระทบต่อจิตใจของคนในวงกว้าง
จึงต้องนำเสนออย่างระมัดระวัง

เนื่องจากมีการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างหลากหลายต่อเกปรายการ
“ตอบจอกย์ ประเทศไทย” จนอาจจะขยายนำไปสู่ความขัดแย้ง
ไทยพีบีเอส ในฐานะองค์กรสื่อสารมวลชนที่ต้องรับผิดชอบต่อสังคม
จึงขอทบทวนเกปรายการ โดยยึดหลักตามมาตรา 46 แห่งพระราชบัญญัติ
องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย
ทั้งนี้ ไทยพีบีเอส จะรักษาไว้ซึ่งคุณธรรม จริยธรรม
ของวิชาชีพสื่อสารมวลชน อย่างเคร่งครัด

Thai Public Broadcasting Thai PBS

คำในหัวข่าว กระทบความรู้สึก แม้คำบางคำ ที่ใช้ในหัวข่าว จะสื่อ
ความหมายได้ แต่การใช้คำที่อาจกระทบต่อความรู้สึกของคนที่เกี่ยวข้อง
ก็พึงต้องระมัดระวัง

หัวข้อ กระทอบอาชีพของคน การให้หัวข้อเพื่อเตือนคนให้ระมัดระวัง
ผลกระทบด้านสุขภาพ บางครั้งก็ส่งผลกระทบถึงผู้ที่ประกอบอาชีพ
นั้นด้วย

อย่าให้ภาพ ทำให้เข้าใจผิด ภาพข่าว โดยเฉพาะภาพข่าวอาชญากรรม ที่มีบุคคลอื่นปรากฏในภาพด้วย แม้จะมีการเซ็นเซอร์หน้าตาแล้ว ก็อาจทำให้คนเข้าใจผิดว่า เขาเป็นผู้ร่วมก่ออาชญากรรมด้วย ภาพนี้เดิมมีอีกบุคคลหนึ่งใส่เสื้อสีเทาที่ไม่ได้เกี่ยวข้องอยู่ในภาพด้วย

จับแล้ว! 2 ชาวต่างชาติจับสัตว์ทะเลพิษพิษ

10:30 | 1 มีนาคม 2023 | 1,302

ภาพไม่ตรงปก การเลือกใช้ภาพประกอบข่าวที่ไม่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาข่าว อีกทั้งเป็นภาพเก่า ที่ถ่ายไว้ ๒ - ๓ ปีแล้ว

Thai PBS World @Thai... · 9h
More than 94% of nearly 1,300 people sampled said they wanted an educational reform more than anything else.

#ThailandProtest2020

thaipbsworld.com/suggested-ways...

ภาพอ่อนไหว ภาพผู้หญิงสวมคลุม “ฮิญาบ” อยู่ในกลุ่มแฟนคลับหน้าเวทีเพื่อรชมศิลปินต่างชาติ เป็นเรื่องส่อเสียดต่อความเข้าใจผิดเนื่องจากศาสนาอิสลามไม่ส่งเสริมการเข้าร่วมกิจกรรมเช่นนี้

การละเมิดจริยธรรมด้วยปัญหาเทคนิค บางครั้ง การละเมิดจริยธรรมก็ไม่ได้เกิดจากความตั้งใจ แต่เป็นปัญหาเทคนิคที่คนภายนอกไม่รู้ กรณีนี้ไม่ใช่การจงใจละเมิด แต่เป็นกรณีศึกษาในการใช้ภาพประกอบข่าวข้ามแพลตฟอร์ม ภาพเดิมที่เป็นวิดีโอใช้บนหน้าจอโทรทัศน์เป็นภาพนิ่งปรากฏโลโก้ชัดเจน แต่เมื่อนำมาใช้บนเว็บไซต์ ที่มีการกำหนดโครงสร้าง (Layout) ในการวางภาพนิ่งโดยเลือก Capture Shot ที่เหมาะสม แล้วได้ภาพที่ไม่มีโลโก้เจ้าของงาน แต่กลับมีโลโก้ของสถานีแทน ทำให้เข้าใจว่าสื่อออนไลน์จงใจตัดโลโก้ได้

ภาพต้นฉบับ : ชาวสะพานมอญ จ.กาญจนบุรี ขาดยาวกว่า ๓๐ เมตร
หลังฝนตกหนักติดกัน ๓ วัน (๒๘ ก.ค. ๕๖)

ภาพบนเว็บไซต์ข่าวไทยพีบีเอส

มุมมองปรับ ความหมายเปลี่ยน ภาพทหารอิรักนายหนึ่งได้รับความช่วยเหลือจากทหารสหรัฐ หน่วยนาวิกโยธินที่ ๑๕ กลายเป็นภาพทหารสหรัฐกำลังใช้ปืนจ่อศีรษะทหารอิรัก เมื่อมีการตัดส่วนภาพ (Cropping) ทหารสหรัฐอีกนายหนึ่งที่กำลังให้น้ำทหารอิรักอยู่ เช่นเดียวกับภาพต่อไปที่ทหารกำลังเล่นกับเด็กๆ ในภาพซ้ายที่ถูกตัดส่วนภาพ จนดูเหมือนทหารกำลังจะทำร้ายเด็ก

What media shows us

The actual truth

ที่มา : www.sooksam.com

ระวังลำเส้น ถ่ายทอดสดเหตุการณ์ Live

เนื่องจากการเขียนและรายงานข่าวออนไลน์ ครอบคลุมถึงการถ่ายทอดสดเหตุการณ์ (Live) ด้วย ในหลายเหตุการณ์ที่ Live ได้สร้างคำถามถึงจิตสำนึกในเชิงจริยธรรมของสื่อ เช่น การถ่ายทอดสด ภาพเหตุการณ์ อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏแห่งหนึ่ง ใช้ปืนจ่อหัวฆ่าตัวตาย นายแพทย์ทวีศิลป์ วิษณุโยธิน ซึ่งในขณะนั้น เป็นผู้อำนวยการสถาบันกัลยาณ์ราชนครินทร์ อธิบายว่า การถ่ายทอดสดถือเป็นการกดดันตัวผู้ต้องหา อาจส่งผลให้เกิดความเครียด รวมถึงทำให้อารมณ์รุนแรงมากขึ้น ซึ่งไม่เป็นผลดี หรือการถ่ายทอดสดเหตุการณ์ ผู้ประสบภัยเพลิงไหม้อาคารเซ็นทาราแกรนด์ กระโดดลงมาจากอาคารเสียชีวิต

ทั้งสองเหตุการณ์นี้ นับเป็นการละเมิดจริยธรรมสำคัญข้อหนึ่ง คือ การซ้ำเติมความทุกข์ หรือโศกนาฏกรรมของผู้สูญเสีย จากการที่เขาได้เห็นภาพคนที่รักจากไป

สมาคมผู้ผลิตข่าวออนไลน์ ได้กำหนดแนวปฏิบัติเรื่อง “**การนำเสนอการถ่ายทอดสดเหตุการณ์ข่าวทางเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์**” โดยจำแนก ลักษณะเหตุการณ์ เป็น การฆ่าตัวตาย หรืออัตวินิบาตกรรม และการแสดงออกที่ก่อให้เกิดความเกลียดชัง หรือ Hate Speech ดังที่กล่าวมาแล้ว

“**การทำอัตวินิบาตกรรม**” หมายถึง การฆ่าตัวตาย รวมถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนและหลังฆ่าตัวตาย คำว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อน เช่น การกระทำก่อนที่ผู้นั้นจะฆ่าตัวตาย ใช้ปืนจ่อศีรษะ ใช้มีด ใช้อาวุธ ต่างๆ การปีนขึ้นไปอยู่บนที่สูง หลังฆ่าตัวตาย เช่น จดหมาย หรือข้อความ คำสั่งเสียของผู้ฆ่าตัวตาย

“การแสดงออกที่ก่อให้เกิดความเกลียดชัง” มีความหมายตามที่อธิบายไปแล้วในส่วน Hate Speech

แนวปฏิบัติในการถ่ายทอดสด ในกรณีต่อไปนี้ พึงหลีกเลี่ยง

๑. การกระทำที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน เช่น เหตุการณ์ที่มีภาพพุดาด ไม่เหมาะสม ภาพที่ส่อไปในทางลามก อนาจาร

๒. ภาพเหตุการณ์ที่มีพฤติกรรมแสดงออกถึงความรุนแรง การฆาตกรรมและการทำอัตวินิบาตกรรม รวมถึงเนื้อหาเชิงลบ ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก เยาวชน ความรุนแรงในครอบครัว

๓. ภาพเหตุการณ์ที่ละเมิดสิทธิ เสรีภาพ ข้อมูลส่วนบุคคล ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ความแตกต่างและความหลากหลายทางด้านเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม

๔. ภาพการแสดงออกที่ก่อให้เกิดความเกลียดชัง ยุยง ให้เกิดความขัดแย้งซึ่งกันและกัน ว่ากล่าวให้ร้ายผู้อื่น หรือคำพูดที่ก่อให้เกิดความเสียหาย ต่อศีลธรรมอันดีและสังคม อันไม่เข้าลักษณะ เป็นการแสดงความคิดเห็น หรือข้อความโดยสุจริตที่ประชาชนพึงกระทำ

๕. ข้อความและเนื้อหาที่เป็นการโฆษณาชวนเชื่อ และหลอกลวงประชาชน

๖. ภาพเหตุการณ์ที่เข้าข่ายการกระทำความผิดฐานละเมิดลิขสิทธิ์ รวมทั้งทรัพย์สินทางปัญญาอื่นๆ

๗. ภาพเหตุการณ์ที่ขัดต่อกฎหมาย ขัดต่อจริยธรรมของสื่อมวลชน

นอกจากนั้น แนวปฏิบัติของสมาคมผู้ผลิตข่าวออนไลน์ ฉบับที่ประกาศในวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๖๐ ฉบับนี้ ยังกำหนดแนวทาง ในการถ่ายทอดสดงานประชุมหรือสัมมนา รวมทั้งการสัมภาษณ์แหล่งข่าว ไว้ ดังนี้

๑. การถ่ายทอดสดงานประชุมหรือสัมมนา

ก่อนการเริ่มดำเนินการถ่ายทอดสด ต้องขออนุญาตการถ่ายทอดสดจากผู้จัดงาน พร้อมทั้งขอให้ผู้จัดงานแจ้งให้ที่ประชุมหรือสัมมนา ตลอดจน ผู้เข้าร่วมประชุมหรือสัมมนาทราบก่อน ว่าจะมีการถ่ายทอดสด

๒. การสัมภาษณ์แหล่งข่าว

กรณีที่มีการสัมภาษณ์แหล่งข่าว ในงานถ่ายทอดสดประชุมหรือสัมมนา ต้องขออนุญาตแหล่งข่าวและผู้ร่วมสัมภาษณ์ว่าจะมีการถ่ายทอดสดการสัมภาษณ์

ละเมิดลิขสิทธิ์ พิดจรรย์ธรรม

แม้ว่าความผิดฐานละเมิดลิขสิทธิ์ จะเป็นความผิดตามกฎหมาย แต่ก็อาจนับว่าเป็นความผิดด้านจริยธรรมด้วย ในฐานะที่ไม่เชื่อตรงต่อวิชาชีพ เป็นการได้มาซึ่งข้อมูล ข่าวสาร ที่ละเมิดสิทธิงานของบุคคลอื่น โดยข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพสื่อมวลชน สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๖๔ ข้อ ๒๘ ระบุว่า

“สื่อมวลชนต้องบอกที่มาของข้อมูลในเนื้อหาข่าวที่คัดลอกมาจากแหล่งข้อมูลอื่นๆ นอกเหนือจากการขออนุญาตจากแหล่งข้อมูลนั้นแล้ว”

แปลว่า ถึงแม้จะขออนุญาตเจ้าของข้อมูล ข่าวสารนั้นแล้ว ยังต้องบอกที่มาของแหล่งข้อมูล ข่าวสารนั้นด้วย ในทางตรงกันข้าม หากบอกหรืออ้างอิงแหล่งที่มาแล้ว แต่ไม่ได้ขออนุญาต ก็ไม่ได้ทำให้พ้นความรับผิดชอบได้ เพื่อความถูกต้อง จึงควรต้องขออนุญาต และอ้างอิงแหล่งที่มาให้ชัดเจน มิฉะนั้นอาจเป็นความผิดฐานละเมิดลิขสิทธิ์ และผิดจริยธรรมได้

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์มี ๒ ฉบับ คือ ๑.พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.๒๕๓๗ ๒.พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๘ ในส่วนนี้จะเน้น พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ ฉบับที่ ๒ ที่ตราขึ้นเพื่อควบคุม กำกับ ความผิดที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดลิขสิทธิ์ ในระบบคอมพิวเตอร์โดยตรง หรือเป็นความผิดตามกฎหมายที่เป็นการละเมิดจริยธรรมสื่อออนไลน์ในคราวเดียวกัน

ข้อมูลบริหารสิทธิ์ การละเมิดในสื่อออนไลน์ที่โทษหนักขึ้น

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ ฉบับแรก มุ่งใช้บังคับสำหรับการละเมิดลิขสิทธิ์โดยทั่วไป เนื่องจากในขณะนั้น การสื่อสารผ่านระบบคอมพิวเตอร์ ยังอยู่ในระยะเริ่มต้น ไม่ปรากฏกรณีการละเมิดลิขสิทธิ์ในสื่อใหม่มากนัก ต่อมาเมื่อมีการละเมิดลิขสิทธิ์ในระบบคอมพิวเตอร์มากขึ้น จึงมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายและกำหนดโทษในการละเมิดลิขสิทธิ์สื่อออนไลน์มากขึ้น ด้วยผลกระทบที่รุนแรงและกว้างขวางกว่า

บทบัญญัติสำคัญในกฎหมายลิขสิทธิ์ ฉบับที่ ๒ คือการละเมิด “ข้อมูลบริหารสิทธิ์”

คำว่า “**ข้อมูลบริหารสิทธิ**” หมายความว่า ข้อมูลที่บ่งชี้ถึงผู้สร้างสรรค์ งานสร้างสรรค์ นักแสดง การแสดง เจ้าของลิขสิทธิ์ หรือระยะเวลา และ เงื่อนไขการใช้งานอันมีลิขสิทธิ์ ตลอดจนตัวเลข หรือรหัสแทนข้อมูล ดังกล่าว โดยข้อมูลเช่นนี้ติดอยู่ หรือปรากฏเกี่ยวข้องกับงานอันมีลิขสิทธิ์ หรือสิ่งบันทึกการแสดง การลบหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลการบริหารสิทธิ โดยรู้อยู่แล้วว่าการกระทำนั้น อาจจงใจให้เกิด ให้ความสะดวก หรือปกปิด การละเมิดลิขสิทธิ์ หรือสิทธิของนักแสดง ให้ถือว่าเป็นการละเมิดข้อมูล บริหารสิทธิ

ทั้งนี้ หากมีผู้รู้รู้อยู่แล้วว่า งานหรือสำเนางานอันมีลิขสิทธิ์นั้น ได้มีการลบหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลการบริหารสิทธิ ให้ถือว่าผู้นั้น กระทำ การละเมิดข้อมูลการบริหารสิทธิด้วย ถ้าได้นำหรือส่งมาในราชอาณาจักร เพื่อจำหน่าย และเผยแพร่ต่อสาธารณชน

ข้อมูลบริหารสิทธิ เช่น ลายน้ำ ลายเส้น หรือสิ่งทีบันทึกไว้ในภาพ ในแถบบันทึก เพื่อแสดงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ หากมีการลบหรือ เปลี่ยนแปลง หรือมีการตัดส่วนภาพที่แสดงข้อมูลบริหารสิทธิออก (Cropping) ก็ถือว่ามี ความผิดฐานละเมิดลิขสิทธิ์ ต้องรับโทษหนักกว่า การละเมิดลิขสิทธิ์โดยทั่วไป

แต่การลบหรือเปลี่ยนแปลง “**ข้อมูลบริหารสิทธิ**” ดังต่อไปนี้ กฎหมาย มิให้ถือว่า เป็นการละเมิดข้อมูลบริหารสิทธิ

๑. การลบหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลการบริหารสิทธิ โดยเจ้าพนักงาน ผู้มีอำนาจตามกฎหมาย เพื่อบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย การอันจำเป็น ในการป้องกันประเทศ การรักษาความมั่นคงแห่งชาติ หรือวัตถุประสงค์ อื่นในทำนองเดียวกัน

๒. การลบหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลการบริหารสิทธิโดยสถาบันการศึกษา หอจดหมายเหตุ ห้องสมุด หรือองค์การแพร่เสียงแพร่ภาพสาธารณะที่ไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อหากำไร

๓. การเผยแพร่ต่อสาธารณชนซึ่งงาน หรือสำเนางานอันมีลิขสิทธิ์ที่มีการลบหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลบริหารสิทธิ โดยสถาบันการศึกษา หอจดหมายเหตุ ห้องสมุด หรือองค์การแพร่เสียงแพร่ภาพสาธารณะที่ไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อหากำไร

สำหรับองค์การแพร่เสียงแพร่ภาพสาธารณะ เป็นการระบุชื่อองค์กรในกฎหมาย ไม่ได้หมายถึงองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ไทยพีบีเอส)

ข้อยกเว้นความรับผิดชอบละเมิดลิขสิทธิ์

เราอาจเข้าใจว่า การนำภาพ ข้อมูล หรือเรื่องราวในเว็บไซต์ที่ใช้บริการในการค้นหาข้อมูลในโลกอินเทอร์เน็ต (Google) เว็บไซต์เผยแพร่วิดีโอ (YouTube) โดยอ้างอิงแหล่งที่มาจากเว็บไซต์ทั้งสอง ไม่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์

ความจริง ไม่ว่าจะ เป็น Google หรือ YouTube ไม่ได้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ภาพ เสียง เรื่องราว ที่ปรากฏในเว็บไซต์ การอ้างอิง จึงไม่เพียงพอให้พ้นจากความรับผิด การที่จะนำภาพ เสียง เรื่องราว นั้นมาใช้ จึงต้องรู้ว่าใครเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ และต้องขออนุญาตเจ้าของลิขสิทธิ์ ก่อนที่จะนำงานของเขามาใช้

อย่างไรก็ตาม หากมีข้อตกลง ยกเว้นความรับผิดชอบละเมิดลิขสิทธิ์กันไว้ และผู้ที่ใช้งานอันมีลิขสิทธิ์นั้นไปใช้ ได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขครบถ้วนแล้ว ก็ไม่ถือว่าการนำข่าวสารข้อมูลนั้นไปใช้เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์

ข่าวมีลิขสิทธิ์

อาจมีความเข้าใจผิดอีกเรื่องหนึ่งในกฎหมายลิขสิทธิ์ คือการนำข่าวของผู้อื่นในสื่อออนไลน์มาใช้ เนื่องจากมาตรา ๗ ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.๒๕๓๗ ถือว่างานข่าวประจำวัน และข้อเท็จจริงต่างๆ ที่มีลักษณะเป็นเพียงข่าวสาร อันมิใช่งานในแผนกวรรณคดี แผนกวิทยาศาสตร์ หรือแผนกศิลปะ ไม่ถือว่าเป็นงานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้

คำว่า “**ข่าวประจำวัน**” หมายถึงข่าวที่เป็นทางการ โดยการแถลงของรัฐบาล หรือหน่วยงานรัฐ เป็นรูปแบบเดียวกัน เนื้อหาเดียวกัน แต่หากเป็นข่าวประจำวัน ที่สื่อแต่ละสำนักนำมาเรียบเรียง ตัดทอนเนื้อหาใหม่ ซึ่งในความเป็นจริงสื่อแต่ละสำนักก็จะต้องนำข่าวที่ได้มา ไม่ว่าจะจากแหล่งข่าวที่เป็นทางการ หรือแหล่งข่าวทั่วไปมาเรียบเรียงใหม่ เช่น การเรียบเรียงข่าวที่เหมาะสมกับแพลตฟอร์มออนไลน์ เช่นนี้ น่าจะเป็นงานที่สร้างสรรค์ชิ้นใหม่ อันได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายลิขสิทธิ์ ผู้ที่นำข่าวนั้นไปใช้ หรือไปดัดแปลง เช่น การให้หัวข่าวใหม่ ในรูปแบบ “**คลิกเบท**” และเผยแพร่ต่อสาธารณะ จึงมีความผิดฐานละเมิดลิขสิทธิ์

ตัวอย่างคำพิพากษาศาลฎีกา

กรณี “ข่าวมีลิขสิทธิ์”

ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง อ่านคำพิพากษาศาลฎีกา เมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม พ.ศ.๒๕๖๒ คดีระหว่าง บริษัท อินโฟเคสท์ จำกัด โจทก์ บริษัท บิสนิวส์ เอเอฟอี (ประเทศไทย) จำกัด จำเลย โดยศาลวินิจฉัยว่า การที่จำเลยนำข่าวของโจทก์ไปทำซ้ำ และเผยแพร่ต่อโดยไม่ได้รับอนุญาต จำนวน ๑๓๕ ชิ้น เป็นการกระทำความผิดฐานละเมิดลิขสิทธิ์

ศาลพิจารณาว่า งานทั้ง ๑๓๕ ชิ้น ไม่ได้มีลักษณะเป็นเพียงข่าวสารที่นำเสนอเพียงข่าวประจำวัน และข้อเท็จจริงเท่านั้น แต่เป็นงานที่ถูกรังสรรค์ขึ้นโดยมีการศึกษา รวบรวมและคัดเลือกข้อมูลข่าว มีการจัดทำบทสัมภาษณ์ และผ่านกระบวนการวิเคราะห์ด้วยความสามารถของผู้สร้างสรรค์เอง และงานนั้นมีการใช้ความวิริยะ อุตสาหะ สติปัญญา และแรงงานในระดับที่เหมาะสม ตลอดจนมีการใช้วิจารณ์ญาณจากประสบการณ์ในการวิเคราะห์ ด้วยความคิดริเริ่มของผู้สร้างสรรค์เอง

ด้วยการเข้าถึงภาพ ข้อมูล ข่าวสาร และเรื่องราวต่างๆ อย่างง่ายดาย และรวดเร็ว ในสื่อออนไลน์ จึงมีโอกาสดังที่ละเมิดจริยธรรม และละเมิดลิขสิทธิ์ได้มาก จึงควรต้องศึกษากฎหมาย และเข้าใจอย่างถ่องแท้ ก่อนที่จะอ้างอิงงานเหล่านั้น

การละเมิดลิขสิทธิ์ถึงขั้นถอนใบอนุญาต

การละเมิดลิขสิทธิ์ ไม่เพียงเป็นความผิดเรื่องจริยธรรม และความรับผิดชอบ ตามกฎหมายลิขสิทธิ์เท่านั้น หากผู้รับใบอนุญาต จากคณะกรรมการ กิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) กระทำการละเมิดลิขสิทธิ์ และมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำ ความผิดเกี่ยวกับงานแพร่เสียงแพร่ภาพ อันเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ตามกฎหมายว่าด้วยลิขสิทธิ์ คณะกรรมการอาจพิจารณาสั่งพักใช้หรือ เพิกถอนใบอนุญาตได้

(พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๖๔ (๕))

ยังไม่เคยมีคดีขึ้นไปสู่ศาลสูง กรณีที่สถานีโทรทัศน์ผู้รับใบอนุญาต ละเมิดลิขสิทธิ์ จนกระทั่งศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด เพราะคดีความส่วนใหญ่ จะยุติด้วยการเจรจาประนีประนอมยอมความ ยอมชดใช้ค่าเสียหายใน ศาลชั้นต้น อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการที่วิตกถึงพลังระมัดระวังในการนำ งานอันมีลิขสิทธิ์มาใช้เพราะมีโอกาสเสี่ยงได้

การฝึกปฏิบัติในการให้หัวข้อ และการเขียนข่าวออนไลน์ รวมทั้ง แนวทางปฏิบัติเพื่อไม่ให้ละเมิดจริยธรรมสื่อบนพื้นที่ออนไลน์ ผู้บริหาร ข่าวนอกจากต้องมีความรู้ในเรื่องเหล่านี้แล้ว จะต้องมึทักษะในการบริหาร ด้วยความเข้าใจธรรมชาติ และพฤติกรรมของผู้รับสารในสื่อออนไลน์ด้วย ทั้งนี้ จะได้อธิบายถึงวิธีการบริหารจัดการสื่อ ที่มีความแตกต่างจากการ บริหารองค์กรประเภทอื่น ความโดยละเอียดจะปรากฏใน Thai PBS WAY เล่ม ๔ ว่าด้วย “การบริหารข่าวคอนเวอร์เจนซ์” เล่มต่อไป

บรรณานุกรม

จักร์กฤษ เพิ่มพูล. (๒๕๖๑) สื่อการสอน Power point วิชาการบรรณารักษณ์หนังสือพิมพ์ คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

จักร์กฤษ เพิ่มพูล. (๒๕๖๒) สื่อการสอน Power point วิชาบริหารกองบรรณาธิการคอนเวอร์เจนท์ คณะนิเทศศาสตร์ : สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์

จักร์กฤษ เพิ่มพูล. (๒๕๕๕) สื่อการสอน Power point วิชากฎหมายและจริยธรรมสื่อมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ : มหาวิทยาลัยเนชั่น

จักร์กฤษ เพิ่มพูล. (๒๕๖๑) เอกสารการสอนชุดวิชา การสื่อข่าวและการเขียนข่าว สาขาวิชานิเทศศาสตร์ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

จักร์กฤษ เพิ่มพูล. (๒๕๕๖) คู่มือ การสอนวิชากฎหมายสื่อมวลชนและวิชาจริยธรรมสื่อมวลชน ศูนย์ศึกษากฎหมายและนโยบายสื่อมวลชน : สถาบันอิศรา มูลนิธิพัฒนาสื่อมวลชนแห่งประเทศไทย

จักร์กฤษ เพิ่มพูล. (บรรณาธิการ) (๒๕๕๔) คู่มือการเรียนการสอนกฎหมายและจริยธรรมสื่อมวลชน : เจริญวิทย์การพิมพ์ กรุงเทพฯ

จักร์กฤษ เพิ่มพูล. (บรรณาธิการ) (๒๕๔๗) Group Editor Office, Nation Way ผิดจากนี้ไม่ใช่เรา คู่มือจริยธรรมสำหรับทุกสื่อในเครือเนชั่น กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เดอะเนชั่น

มาลี บุญศิริพันธ์. (๒๕๓๗) *หลักการทำหนังสือพิมพ์เบื้องต้น* : โรงพิมพ์
ประกายพริก กรุงเทพฯ

วัฒน์ ภูวทิศ. (๒๕๔๘) *เอกสารประกอบการสอน การสื่อข่าวและ
การเขียนข่าว คณะนิเทศศาสตร์* : มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

สิริทิพย์ ชันสุวรรณ และภัทธีรา ช่างพินิจ. (๒๕๔๓) *หลักการสื่อข่าว
คณะนิเทศศาสตร์* : มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

ขอขอบคุณ :

อนุพงษ์ ไชยฤทธิ์	รองผู้อำนวยการ ไทยพีบีเอส
ก่อเขต จันทเลิศลักษณ์	ผู้อำนวยการสำนักข่าว
กนกพร ประสิทธิ์ผล	ผู้อำนวยการสำนักสื่อดิจิทัล
คณิต บุญยพานิช	บรรณาธิการบริหาร
एमพงศ์ บุญญาอนุพงศ์	บรรณาธิการข่าวออนไลน์
วิวัฒน์ชัย สมคำ	หัวหน้าศูนย์ข่าวภาคเหนือ และ
หัสตินทร์ นาคะเกศ	โปรดิวเซอร์
ปราการ แสนอุบล	หัวหน้าศูนย์ข่าวภาคอีสาน และ
วีรพล นิลโคตร	เจ้าหน้าที่ติดต่อข่าวอาวุโส
ดิชิตา พุทธสาระพันธ์	หัวหน้าศูนย์ข่าวภาคใต้ และ
สวัสดี หวันสาแหละ	โปรดิวเซอร์

รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการผลิตเนื้อหาออนไลน์ทุกหน่วยงาน

เฟคนิวส์ ก็ไม่แตกต่างจากโรคระบาด ที่แพร่กระจาย
ไปรวดเร็ว เชื้อโรคร้ายของเฟคนิวส์นี้ เราอาจเรียกว่าเป็น
“ไวรัสวารสารศาสตร์” (Journalism Virus) ในแต่ละวัน
เครื่องมือสื่อสารสมัยใหม่ได้ถูกใช้ผลิตข่าวปลอม
ปะปนไปกับข่าวจริง จำเป็นต้องแยกแยะและตรวจสอบ
แหล่งที่มาที่เชื่อถือได้ ก่อนจะเผยแพร่ต่อไป

จักรกฤษ เพิ่มพูล

ISBN 978-616-7737-36-2

ผู้เขียนขอมอบลิขสิทธิ์ในการจัดพิมพ์และเผยแพร่
ให้กับองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะ
แห่งประเทศไทยเพื่อประโยชน์สาธารณะ